

ХАҢЫАТ
1937 СЫЛТАН
ТАХСАР

САХА РЕСПУБЛИКАТЫН НЬУРБА УЛУУХУН ХАҢЫАТА

НЬУРБА

12+

2021 сыл
Алтынны
7 күнэ
Чэппиэр
39 №
(11961)

ТЭРИЙЭЭЧЧИЛЭР: СР Правительствота, Ньурба улуунун "Ньурба" ("Огни Нюрбы") хаһыат редакцията" автономнай тэрилтэ

– Новости района –

Нюрбинский район – победитель республиканского рейтинга состояния инвестиционного климата

22 сентября состоялась презентация результатов рейтинга состояния инвестиционного климата муниципальных районов и городских округов Республики Саха (Якутия).

Муниципальный район "Нюрбинский район" в рейтинге состояния инвестиционного климата муниципальных районов и городских округов РС (Я) занял 1 место в целом по республике, и в 1-й группе промышленных районов со значительным отрывом в сводном индексе (122,8). 2 место занял Ленский район, III - Мирнинский район, IV - городской округ "Город Якутск"; V - Томпонский район; VI - Алданский район; VII - Оймяконский район; VIII - муниципальное образование Городской округ "Жатай"; IX - Усть-Майский район; X - Нерюнгринский район; XI - Кобяйский район.

Пресс-служба администрации МР.

"Ньурба дьэ кэргэнэ" сэртификэти элбэх оҕолоох ийэлэр туттулар

Алтынны 1 күнүгэр улуус дьаһалтатыгар төрдүс уонна онтон кэлэр оҕотун күн сирин көрдөрбүт ийэлэргэ, дьэ кэргэннэргэ 100 000 солк. суумалаах "Ньурба дьэ кэргэнэ" сэртификэттэри ЗУМ көрүгүнэн туттарыы буолла.

Дьэ кэргэн бигэ тирэхтээх буоларыгар судаарыстыба, өрөспүүбүлүкэ уонна оройуон салалтата улахан болҕомто-тун уурар. 2020 сыллаахтан улуус баһылыга Алексей Михайлович Иннокентьев улуус демографическэй сайдыытыгар анаан 4-с уонна онтон кэлэр оҕотун оҕоломмот дьэ кэргэннэргэ Саха сирингэр маннайгынан "Ньурба дьэ кэргэнэ" 100 тыһ. солкуобай суумалаах муниципальной ийэ хапытаалын олохтообута. Күн бүгүн ийэ хапытаалынан 115 дьэ кэргэн туһанна.

Улуус баһылыгын социальнай боппуруостарга солбуйааччы Анна Михайловна Уларова Дьиикимдэ нэһилиэгин 4 оҕолоох ийэбэ Наталья Даниловна Степановаба, Маартан 5 оҕо күн-күбэй ийэтигэр Марианна Владимировна Никифороваба, Октябрьскай нэһилиэгиттэн 4-түү оҕолордоох Мичийэ Васильевна Тимофееваба, Лариса Егоровна Саввиноваба, Ньурба куораттан бис оҕолоох Александр Владимировна Никитинаба, 6 оҕолоох Алина Анатольевна Ивановнаба, 4 оҕолоох Анна Георгиевна Степановаба ийэ хапытаал сэртификэттэрин онлайн көрүгүнэн туттартаата.

Ньурба улуунун Ытык Сүбэтин салайааччыта Николай Васильевич Николаев, Октябрьскай, Түмүк нэһилиэктерин баһылыктара Семён Александрович Корякин, Иннокентий Прокопьевич Саморцев, Ньурба куорат дьаһалтатыттан Матрена Викторовна Шадринна, "Арасыйыа ийэлэр" уопастыбаннай түмсүү Ньурбатаабы салаатын салайааччыта Саргылана Петровна Седалищева элбэх оҕолоох дьэ кэргэттэри, эдэр ийэлэри эбэрдэлээн туран, доруобуйаны, тус олохторугар бигэ тирэхтээх ыал буолалларыгар баҕа санааларын тиэртилэр.

"Кыталык" к/д ырыаһыта Максим Фёдоров ийэлэргэ анаан ылбабай ырыаны бэлэхтээтэ.

Антонина СЕМЕНОВА.

Куоначчаан понтон муостата көтүрүллэр

Халлаан тымныйан иһэринэн сибээстээн уонна понтон муостаны харыстыыр инниттэн, алтынны 5 к. саҕалаан "Агронаб" тэрилтэ "Киров-Чуукаар" муниципальной массыына суолугар Куоначчаан үрэххэ туруоруллубут понтон муостатын көтүрүрүн саҕаларыгар көнүлүннэ. Бу туһунан улуус баһылыгын алтынны 1 к. 1709 №-дээх Дьаһала табыста.

Бэйэбит информ.

СӨ үлэбэ уонна социальнай сайдыыга министириин солбуйааччы Альбина Трубина, социальнай бэлиитикэ департаментын салайааччытын солбуйааччы Анастасия Никифорова састааптаах дэлгээссийэ балаҕан ыйын 29 күнүгэр Ньурба улуунугар үлэлээтэ. Улуустаабы үөрэбириин управлениетын салайааччыта А.П. Аргунова салайытынан "Социализация детей с ОВЗ" бырайыагынан Убайаан орто оскуолатыгар сырыттылар. Кэнники кэмгэ доруобуйаларынан хааччактаах оҕолор элбии туралларынан, анал бырайыагынан үлэлииллэригэр сүбэлэри биэрдилэр.

Улуус дьаһалтатыгар баһылык бастакы солбуйааччытын А.Я. Яковлева кытары көрүстүлэр.

Салгыы СӨ үлэбэ уонна социальнай сайдыыга министириин солбуйааччы Альбина Владимировна Трубина, улуус баһылыгын социальнай боппуруоска солбуйааччы Анна Михайловна Уларова, улуустаабы социальнай көмүскэл управлениетын салайааччытын солбуйааччы А.В. Ефремова, "Алмаасэргинбаан" Ньурбатаабы эбии офийын салайааччыта И.Г. Гуляева, улуус дьаһалтатын экономика отделын салайааччыта Э.Н. Мьяриканов, МУП АТП гендиректерин солбуйааччы П.С. Необутов кыттылаах муннах буолла.

Альбина Владимировна "Саха сирин каартата" пилотнай бырайыак үлэтин муннах кыттылаахтарыгар билиһиннэрдэ.

Бу сыл от ыйын 1 күнүттэн алтынны 1 күнүгэр, о.э. алтынны 1 күнүттэн Дьокуускай, Мииринэй, Нерюнгри, Бэрдигэстээх уонна Ньурба олохтоохторо чэпчэтиилэринэн, бонусунан биер кэлим цифровой сервисинэн туһанан барыахтара.

"Алмаасэргинбаан" Ньурбатаабы эбии офийын салайааччыта Изабелла Георгиевна Ньурба куорат уонна таһынаабы нэһилиэктер оптуобус өнгөтүнэн туһанааччылар, чуолаан чэпчэтиилээх бырайыагынан туһанааччы-

Ньурбаба СӨ үлэбэ уонна социальнай сайдыыга министиэриститибэтэ үлэлээтэ

лар ЕСПБ (единая социальная бырайыас билиэтэ) оннугар каарта онотторон, урукку курдук 494 солкуобай төлүүллэрин, кэнэбэтин социальнай чэпчэтинэн туһанааччылар салгыы бу өнгөнүн туһанахтарын сөбүн туһунан иһитиннэриин онордо.

СӨ үлэбэ уонна социальнай сайдыыга министириин солбуйааччы Альбина Владимировна пилотнай бырайыакка Ньурба оройуона бастакынан кыттыбытынан махталын биллэрдэ.

Бу кэнниттэн Варвара Андреевна Петрова аатынан Ньурбатаабы улуустар икки ардыларынаабы интэринээт-дье кэлэктибин кытары көрсүһүү онлайн-форматынан ытытылына. Маны сэргэ, "HOBBY and HOME" ИП

Саввинова Л.П., "Акварель" Бакатова М.А. кытары көрсөннөр, үлэ-хамнас туһунан билсестилэр.

Күн иккис анаарыгар СӨ ГБУ "Ньурбатаабы улуустар икки ардыларынаабы дьэ кэргэннэ уонна оҕоҕо көмөнү оноруу комплекснай киин" кэлэктибигэр сырыттылар.

Социальнай хантараагынан туһанан үлэтир грумерскай өнгөнү онгорор Д.С. Иванова салонун, А.А. Семёнова үлэлэтэр түргэн аһы бэлэмниир салонна уонна тимири уһаарынан бэйэ дьыалатын астан үлэтир Е.В. Васильева кытары көрсүһэн, үлэлэрин билестилэр, сүбэ-соргу биэрдилэр.

Антонина СЕМЕНОВА.

В.А.Петрова туһунан киинэ усталлар

Улууспутугар СӨ норуодунай поэссата, "Саха" НКИК эрдээктэрэ Наталья Михалева-Сайа салайааччылаах устар бөлөх кэлэн үлэли сылдыар. Киинлэр биһиги улууспут номоххо киирбит баһылыга, СӨ уонна Ньурба, Горнай, Муома, Абый улуустарын бочуоттаах олохтооҕо, СӨ норуотун хаһаайыстыбатын үтөлээх үлэһитэ Варвара Андреевна Пе-

трова туһунан документальной киинэ устар былааннаахтар.

Бастаан киинлэр Варвара Андреевна төрөөбүт нэһилиэгэр Үөдэйгэ, онтон Хангалас нэһилиэгэр сырыттылар. Алтынны 6 к. сарсыарда улуус баһылыгын 1-кы солбуйааччыта Артур Яковлевтыын көрүстүлэр.

Бэйэбит информ.

– Тыа хаһаайыстыбата –

Дьаархан Суптурбаныгар шлюз-регулятор өрөмүөннэнэр

Уруккута "Харыйалаах", билингинэн "Чаппанда" мелиоративнай лиманнай систиэмэ тутулуобуттан уонунан сыллар тухары Чаппанда уонна Дьаархан хотуһалара нүөлсүтүллэллэр. Быйыл үрэх уута Чаппанда эбэтигэр аһардыллыбыт буолан, Чаппанда Арыылааҕар уонна Дьаархан Суптурбаныгар уу халытыллыбата. Дьаархан элбэх олохтоохторо уонна "Саһарба" производственной кэпэрэтиип сыллата Суптурбантан оттоон сүөһүлэрин аһылыгын булуна кэллилэр. Манна баар шлюз-регулятор эргэрэн, хапытаалынай өрөмүөнү ытарга туруорсубуттара хаһыс да сыла. Туһаннаах салалта маны бэлиэбэ ылан, үлэ былааныгар киллэрибитэ.

Ол быһыыгынан быйылгыттан Суптурбанга шлюз-регулятор хапытаалынай өрөмүөнэ барар. Бу эбии үлэ икки түһүмэбинэн ытытыллан, эһиил түмүктэниэхтээх.

Бэдэрээтчитинэн "Тулаһын" ХЭТ (Дьокуускай к.) буолар. Тыа хаһаайыстыбатын министиэриститибэтин Мелорацияба управлениетын Ньурбатаабы филиала тыраахтыр, бульдозер өнгөлөрүн уонна "Дубинин" ИП тиэхиньикэни таһыы, итиэннэ самоввал, каток өнгөлөрүн онгороллор. 10-ча киһилээх, 7 тиэхиньикэлээх биригээдэ мисэстэтигэр олохсуйан үлэтир. Ол иһигэр мелиорация тэрилетэтин, дьонго биллэрэн уруккутан "Гидрант" экскаваторщиктара

Эдуард Монзоев, Николай Семенов, Вячеслав Тартыев, бульдозерист Прокопий Куприянов уонна "Дубинин" ИП үлэһиттэрэ бааллар. Салайааччылары - Василий Кучаров. Икки экскаватортан биридэрэ бүтэн Ньурбаба киирдэ.

"Быйыл сирин үлэтин онгоробут, - диин кэспиир ТХМ иһинэн Мелиорация управлениетын Ньурбатаабы филиалын салайааччыта Алексей Васильев. - Шлюз-регулятор ууну таһаарар өттүн буорун үлэтэ ытытылына. 6000 кубометр буор хаһылына. Аны ханаалын көннөрүү үлэтэ эмиэ баар. Регулятор тула өттө хаһыллан,

мөлтөөбүт "шовтара" ыраастанан саһаттан бөбөгөтөн онорулуохтаах, иһэ-таһа шпукатуркаланыахтаах. Барыта 54 туюнна суурадаһын туттулуохтаах. Уу хаайар тимир затвордара уларыыахтаах. "Матрас рено" диин таас тэллэх онорулуохтаах, ол эбэтэр тимир сизккэ онгорон баран иһин таһынан толоруллар. Бу эһиилги үлэтэ буолар. Пандемиянан сибээстээн графиктан хаалыы таһа сылдыбыта, кэлин уолаттар графиги ситистилэр. Быйылгы үлэлэрин бу нэдиэлэбэ бүтэриэхтэрэ.

Геннадий АНТОНОВ.

- Ил Дархан нэдиэлэтэ -

Айсен Николаев үлэтин сүрүн түгэннэриттэн

Балаҕан ыйын 27 күнүгэр - Өрөспүүбүлүкэ судаарыстыбаннаһын күнүгэр Ил Дархан Айсен Николаев Саха нуруотун чулуу уола, уһулччулаах уопастыбаннай уонна политической деятель Былатыан Ойуунускай пааматынньыгар тыыннаах сибэкки дьөрбөтүн ууруу дьоро тэрээһинигэр кытынна.

Балаҕан ыйын 27 күнүгэр Ил Дархан Дьокуускай куорат Ленин проспектин 36-с нүөмүрдээх дьиэтин иһингэр иһи-бии Семён уонна Софрон Даниловтарга аналлаах пааматынньык үөрүүлээх арыллыытыгар кытынна.

"Хайа баҕарар субъект судаарыстыбаннаа - политической деятельлэр өнгөлөрүттэн эрэ буолбакка, бэйлэрин өйдөрүнэн, дьобурдарынан нуруот санаатын, культуураһын бөбөрүгөтөр дьонтон эмии тутулуоттар. Иһи-бии Даниловтар Сахабыт сирин сайдыытыгар киллэрситибит өнгөлөрө туохха да кэмнэмэт", - диэн пааматынньык арыллыытыгар Айсен Николаев эттэ.

Сахабыт сирэ төрүттэммитэ 100 сылын көрсөр кэрэ-бэлиэ күнүгэ чугаһан иһэн, өрөспүүбүлүкэбит үгүс көлүөнэ олохтоохторун өйдөрүгэр-санааларыгар улахан үгүс дьайыһыны онорбут классиктарбыт суруйан хаалларбыт айымньыларыгар тапталы үөскэти эссе сыгырайар.

Айсен Николаев Дьокуускай куоракка Ленин болуоссата сарандаллыытын кэмгэр тустаах исчибир киин куорат олохтоохторун уонна ыалдыттарын биир таптаан сылдыар сирдэринэн буоларыгар эрэнэрин биллэрдэ.

Балаҕан ыйын 27 күнүгэр Бырабытылыстыба дьиэтин өрөспүүбүлүкэ саалатыгар Ил Дархан олох араас эйгэтигэр таһаарылаахтык үлэли-хамсыы сылдыар дьонно үрдүкү судаарыстыбыннай наҕараадалары үөрүүлээх быһыыга-майгыга туттарда.

Кириин тылыгар Айсен Николаев 31 сыл анараа өттүгэр, 1990 сыл балаҕан ыйын 27 күнүгэр, Үрдүкү Сэбиэт XII ыңырытытын дьокууааттара Михаил Ефимович Николаев салалтатынан өрөспүүбүлүкэ судаарыстыбаннай суверенитетын Декларациятын ылыммытара. Сүдү политической уонна экономическэй уларыйылар тирээн турар кэмнэригэр бу историческэй суолталаах докумуон Саха сирэ улуу Араассыйа састаабыгар сайдар кэскиллээбин мэкитиэлээбитэ.

"Билигин Сахабыт сирэ Уһук Илингэ уонна Арктикаҕа экэниэмикэ көрдөрүүлэринэн инники күөһүгэ сылдыар уонна үгүс

норуоттар тылларын, култуураларын харыстыыр, дьиэ кэргэн уонна киһи туһугар кыһамныһыны олохтоор киин быһыытынан биллэр. Бу - барыта кэнники отут сыл устатыгар Саха сирин олохтоохторо ситиспит улахан өнгөлөрө буолар", - диэн Ил Дархан иһитиннэрдэ.

Быйылгы сыл өрөспүүбүлүкэ-бэ хаһан да буолбатах улахан ойуур баһаардарын, курааны, хамсык дьангыны кытары сибээстээх ыарахаттары аҕалла, ол эрэн Саха сирэ барытын этэнгэ туораата. Федеральной киинтэн, дойду атын эрэггийэннэриттэн, уоту бохсууга үлэлэспит өрөспүүбүлүкэ олохтоохторун көмөлөрүнэн халыҥ тайҕа тыабытын өрүһүйдүбүт. Тыа сирин олохтоохторо Бырабытылыстыба өйөөбүлүнэн кыстыкка этэнгэ кириэргэ күүстээхтик үлэли сылдыаллар.

Төһө да ыарахаттар үөскээтэллэр, өрөспүүбүлүкэ туруоруммут былааннарын толорор санаалаах. Эрэггийэн салалтата сүрүн сыалы - өрөспүүбүлүкэ хас биридди олохтооһо байылыат олохтоонун ситиһэр бигэ санаалаах. Ол быһыытын оскуолалары, уһууааннары, олоор дьыллэри туугу, суолу өрөмүөннээһин, уопастыбыннай сирдэри түспары, хаарбах дьыллэри көтүрүү былаан быһыытын ытытылар.

"Быйыл биһиги өрөспүүбүлүкэ Судаарыстыбыннаһын күнүн Сахабыт сирэ 100 сыллаах үбүлүөйүн көрсүү чэрчитинэн бэлиэтиибит. Биһиги салгыы даһаны хас биридди киһи төрөөбүт дойдутугар баайдык уонна дьоллоохтук олоорун ситиһэргэ анаан бары күүһү ууран үлэлиир соруктаахпыт", - диэн этэн туран, Айсен Николаев дьоро тэрээһин кытытылаахтарыгар уонна өрөспүүбүлүкэ бары олохтоохторугар саҥа кыайылары, дьолу, эйэни уонна бигэ туругу барарда.

Салгыы өрөспүүбүлүкэ аҕа баһылыга үөрүүлээх быһыыга-майгыга дойду уонна Саха сирин үрдүкү судаарыстыбаннай наҕараадаларын билим уонна үөрэхтээһин, тыа хаһаайыстыбатын уонна бырамыысалыннас, доруобуйа харыстабылын уонна социальнай өнгө салааларын бастын үлэһитэригэр туттарда.

Балаҕан ыйын 28 күнүгэр Ил Дархан Горнай улуунун ойуур баһаарыттан эмсэбэлээбит Бэс Күөл селиэнньэтигэр үлэлээтэ. Бу

күн Бэс Күөл олохтоохторугар умнуллубат бэлиэ түгэн тосхойдо. Ол курдук Саввиннар дьиэ кэргэтэригэр бастакынан саҥа дьиэ кулүүһүн туттардылар. Киһилэри эбэрдэли, салгыы үлэ хаамытын билсэ Айсен Николаев кэлтэ. Кини төлбөһүнү чөлүгэр түһэри үлэтэ барыта графигынан баран иһэрин, 34 дьиэ былаан быһыытын алтынньы 15 күнүгэр диэри тутулан бүтүөхтээбин эттэ. Бу дьыллэри тууга "АЛРОСА" 200 мөл. солк., "Роснефть" 25 мөл. солк. көмөлөһөн, үлэ түргэнник, кэмгэр саҕаламмытын санатта.

"Атырдык ыйын 20 күнүгэр дьыэ бастакы сыбайатын түһэрэ кэлэригэр, бүгүн Бэс Күөлүгэр дьыллэр тутулуохтара диэн итэ-бэйэргэ уустук этэ. Ол эрэн бары бүтүүн ыра санааны олоххо киллэрдит. Махтаным этэ, бастаан туран, туттааччыларга манньк хаачыстыбалаах дьыллэри тутуугарыгар. Махтаным этэ олохтоохторго, аймамакка, биһи киһи курдук түмсэн ыарахаттары биригэ туорабыккытыгар. Махтаным этэ өрөспүүбүлүкэбит бөдөн тэрилтэригэр, ыараханга түбэспит нэһилиэнньэ үбүнэн харчынан көмөлөспүттэригэр. Махтаным этэ добровольцтарга, Саха сирин бары олохтоохторугар дьон иэдэнигэр туора туран хаалбакка күүс-көмө буолбуттарыгар. Алтынньы 15 күнүгэр дьыллэр бары үлэбэ кириэхтэрэ диэн бүк эрэллээхпин, - диэн Айсен Николаев санаатын эттэ.

Балаҕан ыйын 28 күнүгэр өрөспүүбүлүкэ баһылыга Араассыйа-Япония Суһал уонна Боломуочуйаалаах посол Тоёхиса Кодзу-

кини кытары көрүстэ. Өрүттэр Саха сирэ уонна Япония биригэ үлэлэһилэрин хайысхаларын торумнастылар. Япония посол Саха сиригэр килиимэт уларыйыыта хайдах дьайарын чинчийиэ интэриэстээбин биллэрдэ. Оттон Айсен Николаев Япония хампааньалара Саха сирин социальнай-экономическэй сайдыытыгар туһуламмыт бөдөн бырайыактары олоххо киллэригэ көмөлөрүн иһин махтанна уонна тустаах үлэ өссө да салҕанарыгар эрэллээбин биллэрдэ. Инникитин Япония хампааньалара Саха сиригэр бөбү харайар ыстаансыа тутуугу-гар, күөдүтүллэр энергетикаҕа сыһыаннаах бырайыактары кэнэтигэ үлэлэһэр баҕалаахтар.

Балаҕан ыйын 28 күнүгэр Ил Дархан хотугу эрэггийэннэр тирэхтээх сайдыыларыгар туһуламмыт III Хотугу Форум пленарнай мунньагар кытынна. Кини килиимэт уларыйыыта уонна ирбэт тон чарааһыра бүгүн баар кыһалҕа буоларын, ордук Арктика эмсэбэлиирин, манна Саха сирэ ураты ороулааһын ыйда. Аан дойду тытылыытаах айылҕатын 100%-на, Араассыйа тытылыытаах айылҕатын 30%-на Саха сиригэр баарын санатта. Онон Саха сиригэр бүтүн планетарнай суолталаах экологияны харыстыыр дьайыы сүктэриллэр. Күн бүгүн күн-дьыл, килиимэт уларыыыта биһиги олохпутун таары-йан эрэрин тоһоҕоһун бэлиэтээтэ. Бу сайын ойуур баһаардарын туруулаа өтөрүнэн буолбатах курааны кытары сибээстээх. Онон ирбэт тон уулан бардаһына, аан дойду үрдүнэн Арктика эрэггийэннэригэр олоор мөлүйүөнүнэн дьон олоһор кутталынан суоһуур.

"Хотугу дойду экологията олус намчы, кэбирэх. Ону харыстыыр курдук, уларыйыылар буолалларын инниттэн өтө билэр, кэтээн көрөр үлэбэ саҥа нымалары туһаныахтаахпыт. Бэрэсидьиэн Владимир Путин соруудаһынан бу сыл бүтүөр диэри ирбэт тон туругун кэтиир национальнай тиһиги үлэлэтиэхтээхпит. Билигин Арктика Сэбиэтигэр Араассыйа бэрэсэдээтэлиир. Ол чэрчитинэн 2023 сылга Дьокуускайга килиимэт уларыйыытын уонна ирбэт тон иритин боппууостарынан

Аан дойдутаагы саммит буолуоҕа. Саммит нуруоттар икки ардыларынаагы биригэ үлэлэһини бөбөрүтүбэ, криолитозона алдынытын утары үлэбэ туһааннаах дойдулары түмүбэ", - диэн Айсен Николаев форумна эттэ.

Балаҕан ыйын 29 күнүгэр Ил Дархан Южно-Сахалинскый куоракка баран үлэлээтэ. Ил Дархан РФ Куттала суох буолуу Сэбиэтин сэкирэтээр Николай Патрушев ыһпыт мунньагар кытынна. Мунньаха Араассыйа илинги эрэггийэннэригэр национальнай куттал суох буолуутун боппууостарын дьүүлэстилэр. Манна Уһук Илин уокурук эрэггийэннэри бары губернатордара, Илинни байыаннай уокурук салалтата, федеральнай министигэриститибэлэр, биедэмистибэлэр бэрэстэбиитлэрэ кытыннылар.

Алтынньы 3 күнүгэр Айсен Николаев өрөспүүбүлүкэбэ национальнай бырайыактарынан уонна судаарыстыба бырагыраамаларынан тутулар эбийиэктэргэ суһал ыстаап учараттаах мунньаһын ытта. Мунньаха Дьяангы, Үөһээ Бүлүү, Бүлүү, Горнай, Мэнэ Хаһалас, Таатта улуустарыгар оскуолалары уонна уһууааннары тутуу боппууостара көрүлүннүлэр. Бу социальнай эбийиэктэри судаарыстыбаннай-чааһынай биригэ үлэлэһин көмөтүнэн тутуу хаамытын туһунан улуустар дьаһалтанын бэрэстэбиитлэрэ уонна туттааччылар иһитиннэрдилэр. Үксүлэригэр тутар-тангар үлэлэр ытытылалара, судаарыстыбаннай эспэртисэ түмүгүн кэтэһэллэрэ этилиннэ. Ил Дархан уһууааннар саҥа дьыллэрин үлэбэ киллэригэр үөрэби ытытыга лицензия ылылыахтааһын эттэ. Министигэриститибэлэргэ, биедэмистибэлэргэ, өрөспүүбүлүкэ тууутун тэрилтэригэр, улуустар салалталарыгар Айсен Николаев эбийиэги үлэбэ киллэрэргэ кыһалҕалар үлэни сүрүннээһин мөлтөбүттэн үөскүллэрин ыйда. Ураты болҕомтону үлэ хаамытын хайаан да биһэргэтиллибит графигы сөп түбэһиннэри хаачыһыарга, үбүлээһини уонна техникескэй боппууостары кэмгэр быһаарарга уурда.

Афанасий НОЕВ,
Ил Дархан пресс-сэкирэтээрэ.

- Россия – страна возможностей -

277 млрд рублей планируют привлечь в Арктику в качестве инвестиций в проекты

В Арктической зоне России Корпорация развития Дальнего Востока планирует реализовать 216 проектов. Об этом было сказано сегодня на полях Северного форума по устойчивому развитию. В целом, по словам председателя комитета Госдумы РФ по региональной политике и проблемам Севера и Дальнего Востока Николая Харитонов, на развитие Арктической зоны РФ предусмотрено 15 млрд рублей. Он озвучил это в ходе тематической сессии СФУР "Как работает новая арктическая стратегия: законодательство, преференции, рабочие места, импульсы развития". Николай Харитонов подчеркнул, что в 2020 году был подписан пакет документов, направленный на развитие Арктической зоны РФ.

"За последние годы была проведена большая работа по совершенствованию правового регулирования в части развития арктических регионов. Вступили меры господдержки предпринимательской деятельности в Арктической зоне РФ. В этом году утверждена стратегическая программа развития Арктики до 2024 года. На ее реализацию в федеральном бюджете предусмотрено почти 15 млрд рублей", - рас-

казал Николай Харитонов.

Реализация программы позволит создать десятки тысяч рабочих мест, повысит доходы людей, поддержит перспективные бизнес-проекты, поможет привлечь в регион инвесторов и квалифицированных специалистов.

"Вступили в силу поправки в закон о предпринимательской деятельности в Арктике, которые предусматривают дополнительные меры поддержки. Кроме того, с 1 августа начала действовать программа "Арктический вектор", которая может стать инструментом привлечения новых жителей в арктические регионы. Проведена большая работа, но предстоит решить еще немало задач. Необходим комплексный закон по Арктике", - сказал он.

В свою очередь, управляющий директор по развитию преференциальных режимов Корпорации развития Дальнего Востока Мария Перова рассказала о направлениях, которые входят в программу комплексного развития Арктики.

"Российская Арктика является одной из крупнейших экономических зон в мире. И включает в себя 66 муниципальных образований, 9 регионов России. Год

назад подписано соглашение о присвоении статуса резидента Арктической зоны РФ. На сегодняшний день в Арктической зоне уже реализуется 216 проектов по разным направлениям", - рассказала Мария Перова. Она сообщила, что общий объем инвестиций, которые планируется привлечь благодаря этим проектам, составляет 277 млрд рублей и предусматривает создание 9,5 тысяч новых рабочих мест.

Также она отметила, что для резидентов предусмотрена широкая линейка налоговых и административных преференций. Они касаются налогов на прибыль, НДФЛ, земельные налоги и другие.

Примечательно, что еще в самом начале сессии модератор, первый заместитель главного редактора ТАСС Лана Самарина обратила особое внимание на то, что с августа прошлого года вся Арктическая территория стала свободной экономической зоной. По оценкам экспертов, арктические преференции значительно превосходят условия, которые есть в свободных экономических зонах Европы и Азии.

Сардана КУЗЬМИНА.

Россияға саҕа бырааһынньык бэлиэтэнэр буолла – Аҕа күнэ

Аҕа күнэ хас сыл аайы алтынньы үгүс баскыһанньатыгар бэлиэтэнибэ, Владимир Путин ыйааҕар суруллар.

Докумуонна сурулларын, бырааһынньык дьиэ кэргэн институтун бөбөрүгөтөр уонна обону иитиигэ аҕа оролун үрдэтэр сыаллаах.

Быйылгы Аҕа күнэ алтынньы 17 күнүгэр буолуоҕа.

СИА.

- Суруллубукка эргиллэн -

Канализация турбатыгар спутнигы бу күннэргэ онгорор былааннаахпыт

"Нурба" хаһыат балаҕан ыйын 16 к. 36 №-гэр "Суһал сигнал" рубрикаҕа "Сылаастык кыстыбыт дуо?" диэн Нурба к. Менделеев ул. 3 №-дээх дьиэтин 2-с подъезһын олохтоохторун суруга бэчээттэммитэ. Манна "Ситим" Салайар хампааньа хоруйун таһаарыт.

"Эһиги дьиэбит таһынаагы канализация турбата урөвөна кэһиллэн уонна спутнига тонгон, канализация турбата субу-субу бүөлөнөр. Онтон салгыы подъезд иһинээби канализация турбата тонгон тохсонуньы 3, 13, 20 күннэригэр "Ситим" слесардара баран ириэрбиттэрин туһунан дьуһурнай сурунаалга суруллубут.

Одунуньы ый 1 күнүгэр подъезд иһинээби канализация турбата хайа тонмутун биһиги слесардарбыт уларыппытара.

Сайынгы өрөмүөн кэмгэр подъезд иһинээби канализация турбатыгар спутник тардыллыахтаах (бэлэмнэни үлэтэ барбыта), ол кэккэ биричинэнэн онорулла илик, бу күннэргэ онгорор былааннаахпыт".

ЯКОВЛЕВ М.Д.,

"Ситим" Салайар хампааньа дириэктэрэ.

- *Макар Семенович, тутууга хааллыбыт дин ватсапка баар сурагтарга тух динг этэй?*

- Мин 2014 снлтан 2018 снлга диэри оройуон салалтатыгтан тэйтиллэ снлдыбытым. Ол 4 снл устата санга тутуу барбата, Күн дээдэ оскулатын, стадион уонна көһөрүү 3 днэтин тутуу тохтоуллубута, биир да санга тутуу бырайыга бэлэмнэмэтэбэ.

2018 снлга тутууну салыйыга кириээт, көһөрүү 3 днэтин ситэрингэ, санга бырайыактары сөргүтүүгэ үлэни күүскэ ыппыптыт. Онон снниэлээх үлэ 2019 снлтан барда диір кыахтаахпыт.

2019-2021 снлларга тутууга биһиги тэрилтэ иһиттэн барыта 1,7 млрд солкуобай угулунна, ол иһингэр федеральной бүддьүттэн 435,3 мөл. солкуобай, өрөспүүбүлүкэ бүддьүттэн 123,1 мөл. солкуобай. Ол курдук, кэнники түөрт снл иһингэр 5 санга таас дьыссаат (Нурба куорат, Маалыкай, Малдыбар, Дниикимдэ, Күндээдэ), 3 таас кулууп (Маалыкай, Хорула, Дьяархан), 2 спорт-саала (Антоновка, Убайаан), 2 ФАП уонна врачевнай амбулатория (Малдыбар, Хорула), 7 түөрт квартиралар эдэр испислиһистэр олоор днэлэрэ уо.д.а. Бу тутуулартан Антоновка спорт-саалата уонна Нурба 288 миэстэлээх оҕо уһууаана федеральной бүддьүөт хос үбүлээһиннээх тутулуунулар.

Көрөргүт курдук, тутуу барбат, хааллыбыт диір сагамат курдук.

- *Билигин тух тутуулар бара туралларый, ханан ситэллэрый?*

- Күн бүгүн бара турар тутуулар үксүлэрэ улахан суумалаах тутуулар, онон биір-икки снлыннан

Улууска тутуу үлэлэрин туһунан киэнник

Улууска дьон тутуу үлэтин туһунан элбэхтик интэриэһиргиир, үгүстүк ыйытар, социальной ситимнэргэ санаатын атастаһар. Онон ИСУ салайааччыта-улуус баһылыгын тутууга солбуйааччыта Макар Семеновтыын бу туһунан лаппыйан кэпсэттибит.

- **Актуальной интервью** -

толору үбүлэнэр кыахтара суох.

Драмтеатр 600-кэ мөл. суумалаах тутуу бүддьүөт таһынан үбүлэнэр, онон ити үөһэ эппит 1,7 млрд солкуобайы таһынан үбүлэни. 2022 снлга кулун тутар ыйга үлэбэ кириэ.

Чапанда 150 миэстэлээх оскуола-саала 400-тэн тахса мөл. солкуобайы ирдиир. Быйыл өрөспүүбүлүкэ 40 мөл. солкуобайы кыттыста, онон эһиил балабан ыйыгар үлэбэ киллэриэхпит.

Күндээдэ 176 миэстэлээх оскуола биір очо суумалаах тутуу, быйыл холлоҕо бүтэн, 2023 снлга үлэбэ киллэриэхпит. Манна былырын өрөспүүбүлүкэ 20 мөл. солкуобайы кыттыспата, салгы кириэрин саана эмиэ кыттыһа дин эрэнэбит.

Чуукаарга 150 миэстэлээх оскуола-саад тутуутун 2023 снл бүтэһингэр ситэрэри эһиилгиттэн ылсыахпыт, күн бүгүн акылаата ситэриллэ снлдыр.

Эһиил тутуулар турар Маар, Хангалас дьыссааттара, Антоновка 170 миэстэлээх таас кулууба үлэбэ кириэхтэрэ. Маны таһынан, Үөдэйгэ 10/25 миэстэлээх оскуола-саад 2023 снлга үлэбэ кириэ.

- *Быйыл ханнык эбийэктэр кириэллэрый?*

- Көһөрүү бырагырааматынан

49 уонна 24 квартиралар икки днэ, итинэн 4 квартиралар днэлэр Дьяарханга, Нурбачаанга, 60 миэстэлээх начаалынай кылаастар корпустара Хорулаба Сана дьылга диэри үлэбэ кириэхтэрэ.

- *Хаарбах днэттэн көһөрүү бырагыраамата хайдах баран иһэрий?*

- Хаарбах днэттэн көһөрүү бырагыраамата 2025 снлга диэри үлэлиир, 95% федеральной харчынан үбүлэнэр буолан, өрөспүүбүлүкэ министиристибиэтин иһинэн ыгытылар. Нурбаба, Маалыкайга, Чапандаба барыта 30 тыһынча кв. м. иэннээх хаарбах днэ олохтоохтору санга таас днэбэ көһүөхтээхтэр. Өрөспүүбүлүкэ былаанынан биһиги оройуонга тутуу 2023-2025 снлларга күүскэ барыахтаах.

Федеральной сокуон ирдэбилэн көһөчү төһө иэннээх кыбартыралаах да, очо иэннээх кыбартыралаах көһөр. Биһиги дьоммут эргэ днэлэрин кыбартыралаах 18 кв. м диэри кыра, ону 10% эр эбэр кыахтаахпыт. Онон соро кыбартыралаар кыарабас буолалларыгар тийэллэр. Ол сокуон ирдэбилэ, биһиги бабабыт буолбатах.

2025 снлга көһөрүү бырагы-

рааматын иккис түһүмэбэ бүтэригэр Амакинкаба, Убайаанга, Нурба киинигэр мас днэлэр үксүлэрэ суох буолуохтара.

- *Макар Семенович, "сайдый төрдө - суол" дин баар, онон суолга тух үлэлэр бардылар уонна баралларый?*

- 2014 снлтан суолу аспааллаһын үлэбэ тохтообута, аспаал собуота атын сиргэ үлэлэбитэ. Ону 2018 снлтан төттөрү ылан, 2019-2021 снлларга Нурба куоратыгар уонна Антоновкаба 10,5 км суол аспааллана. Оройуонга 430 км нэһиликтэр икки ардыларынаабы суолларга 100 км тахса усталаах суол өрөмүөннөннэ, ол иһингэр Хатын Снһы - Хорула, Маалыкай - Хатын суоллара оҕоһулан бүтүлэр. 2022-2024 снлларга сүрүн күүс Кириэ - Чуукаар - Малдыбар - Маалыкай суолун ситэриигэ бырабылыа.

Федеральной бырагырааманан Марха өрүс, Түүкээн үрэх муосталара тутулуунулар, Дьяархан - Нурба икки ардыгар федеральной суолга 20-тэн тахса км аспааллана, эһиил толору ситиэ. Салгы Түүкээн - Дьяархан икки арда аспааллана.

- *Салгы ханнык тутуулар барахтарый, тух бырайыактара оҕоһулла снлдыларый?*

- Эһиил 360 миэстэлээх Убайаан оскулатын тутуута сабаланаба. Бу күннэргэ 3000 миэстэлээх ичигэс легкоатлетическай манежтаах стадион бырайыга бүтэн гөсэкспертизаны бара снлдыр. Маны тэнэ гөсэкспертизаба Нурбаба 550 миэстэлээх оскуола, Маарга 170 миэстэлээх кулууп бырайыактара киридилэр. Сыбаалка рекультивацията, санга полигон бырайыактара бүтэн, экологическай экспертизаба бэриллэри снлдылар. Сүлэбэ спорт-саала бырайыга бүтүтэ, сатанабаһа эһиил тутуута сабалана.

Маны таһынан, Нурба куоратыгар сир аннытан ууну ыраастыыр ыстаансыа, 70 куйкалаах балыһа комплекса бырайыактара снлдылар. Эһиилгиттэн Антоновка оскулатын начаалынай кылаастарын корпустара, Нурбабаан, Малдыбар 60 миэстэлээх оскуолаларын, Таркайы 170 миэстэлээх, Хатын 100 миэстэлээх кулууптарын бырайыактара оҕоһулуохтара.

Онон, инникитин тутуу өсө күүһүрүн иһин үлэлэһэ снлдыбыт.

Улуус дьаһалтатын пресс-сулууспата.

- **Бырагыраама олоххо кириэр** -

24 уонна 49 кыбартыралаах днэлэр быйыл үлэбэ кириэхтэрэ

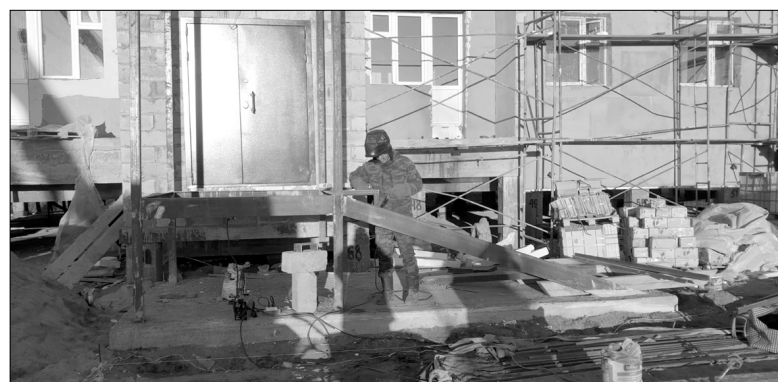
"Саахаллар туруктаах уонна эргэ днэлэртэн көһөрүү" судаарыстыбаннай бырагырааманан Нурба куоракка элбэх кыбартыралаах днэ тутуутун туһунан эрдэ суруйан турабыт. Бу тосхолунан элбэх кыбартыралаах днэлэр үлэбэ кириэ, элбэх дьон табыгастаах уонна толору хааччылылаах олоор днэнэн хааччылыннылар.

Бу бырагыраама үлэтин сабалыаһыттан Нурбаба барыта 400-тэн тахса ыал санга днэбэ кириэ олоор. Биридии кыбартырала сыаната 2,5 мөл. солк. сабалаан, 4 хостооххо түбэспиттэр 7,5 мөл. солк. тийэ суумалаах кыбартырала сударыстыбаттан бөсхө ылбытара. Бу биһиги судаарыстыбабыт дьонун туһугар кыһамнытын бэлиэтэ буолар.

"Саахаллар туруктаах уонна эргэ днэлэртэн көһөрүү" тосхол салгы үбүлэнэн, үлэ ыгытыла турар. Ааспыт нднэлэ бэтинсэтигэр Нурба к. 2 эбийэгинэн снлдыан үлэ хаамытын билестим.

Иллэрээ снл ахсынны ыйытан Нурба к. Кузаков уулуссатыгар "Виком" ХЭТ 24 кыбартыралаах днэни тутуу снлдыр. Днэ уопсай иэнэ - 800-чэ кв. м, тутуу сыаната - 80 мөл. солк. кэрингэ. Днэ былырын бүтэн үлэбэ кириэхтээгин пандемияттан снлтан бытаары тахсыбыта.

"Виком" ХЭТ прораба Иван Егорович Кондратьев кэпсириэн, билигин тутуугар истритастары 25 киһи үлэли снлдыр. Ис өтүгэр шукатурката бүтүт, түнүктэр туруорулуубуттар. Кафель плитатын уура снлдылар, электриката бүтэн эрэр. Маны сэргэ таһынаабы благоустройство бүтэн эрэр. Таһынаабы ититин ситимин турбатын олохторун оҕоро снлдылар. Ититин ситимин матырыаала кэллэ дабаһы, ону тардан танан барыахтаахтар. 24 кыбартыралаах днэни сэттинни бүтүтэ бүтэрэргэ былааннылар.

Вертолетка микро-оройуонугар Комсомольскай уулуссаба 5 этээстээх, 49 кыбартыралаах днэ сыбаайалара былырын түһэриллибиттэрэ. Бу "Саахаллар туруктаах уонна эргэ днэлэртэн көһөрүү" тосхолунан тутуула турар днэлэртэн самай улаханнара. Сакаасчытыннан - "СӨ днэ тутуутун дириэксийэтэ", бэдэрэчтинэн "Региональной сайды" ХЭТ буолаллар.

Хантараак быһытыннан бу днэ эһиил 4-с кыбаарталга үлэбэ киллэриэхтээбэ. Ону тутуу үлэтигэр улууска таһаарылаахтык үлэли снлдыр биір самай кыахтаах тэрилтэ быйыл киллэрэргэ соруктанан, күүскэ дьулуйан үлэли снлдыр. Бу тэрилтэ улууска 5-с таас тутуута, итини таһынан 2 мас днэни тутан киллэрибиттэрэ.

"Региональной сайды" ХЭТ кылаабынай инженерэ Артем Тимофеев иһитиннэрэринэн, манна

37 киһи үлэли снлдыр. Ол иһингэр күннээх Таджикистан, Узбекистан дьонноро уонна олохтоох сахалар бааллар.

"Сөптөөх үлэһиттэринэн хааччылан үлэли снлдыбыт, харчы кэмийгэр кэлэ турар, онон үлэбэ харгыс суох, - диір Артем Владимирович. - Үлэ барыта биір тэни-

нэн барар. Ол иһингэр днэ тас эпсизийэ, уеплениета уонна тутатына шпаклевката, бүгүнгүттэн кырааскатын сабалыахтаахпыт. Сарайа оҕоһулар, обрешетката сарсын бүтэр, өйүүн черепицаны уурабыт. Түннүк олордунан бүтүтэ, балконнай ограждение оҕоһулуубута. Витражытын аҕалан

иһэллэр, сарсынгыттан олоорон барыахпыт. Днэбэ итититин кириитэ (ввод) бүтүтэ, кыбартыралаарын иһинээби систиэмэтин оҕоро снлдыбыт. Онтон сантехникатын сабалыахтаахпыт. Днэ территориятын тутсаран оҕорууга барар. Бетон автостоянка (24x12м) уонна маны эргийэ суол, итинэннэ оҕо былаакаката оҕоһулуохтаах. 70 кубтаах септик оҕоһулан бэлэм сытар. Шукатурка аннынан электриката тардылыбыта, поквартирнай щитоктар хомула снлдылар.

Сэттинни 20 к. уопсай тутуу-отделка үлэлэрин бүтэрэргэ былаанныбыт. Онтон 20-чэ күн регистрация процедура ыгытылар. Ол эбэтэр днэни тэрилтэбит аатыгар регистрациялыбыт, онтон улууска биэрэбит, салгы улуус дьонго биэрэр".

Геннадий АНТОНОВ.

– Иһирэх тылынан –

Учуутал дьүөгэм туһунан

Дьүөгэм Тася Үөһэ Бүлүүгэ Дүлүкү нэһилиэгэр төрөөбүтэ. Толору дьоллоох оҕо сааһа тапталлаах ийэтин Пелагеяны, биригэ төрөөбүт сурдун, амарах абатын Уйбааны сылларынан быһаһан сүтэрэн өлбөөдүйбүтэ. Хата, ийэтин балта Лиза, күтүөтэ Бааска, бэйэлэрин оҕолоруттан туора туппака, ис сүрэхтэриттэн истинник таптаан, ыал улаханна - эдьийгит диэн иһирэхтик иитэн, тулаайах оҕо олох ыараханын биллэрбэтэхтэрэ. Онон дьүөгэм Ньурбаны, Хатыныны иккис төрөөбүт дойдуга гыммыта.

Тася оҕо эрдэбиттэн оскуолаах буола оонньообута - 39 сыллаах педагогическай олохун суолун ырылаабыт буолан тахсар. Олохун-үлэтин суолун аспыт тэрилтэнэн Хатынтаабы дьыссаат буолбута. Икки учуутал үөрэбин баһылаата, маннай Намнаабы педучилищени үлэ уонна черчение идэлээх бүтэрбитэ, онтон СГУ саха салаатын. Идэлээх учууталынан төрөөбүт сиригэр Үөһэ Бүлүүгэ бастакы хардыларын онорбута. Билигин Ньурбаҕа, Күндээдэ уопуттаах учууталынан биллэр. Кини үрдүкү категориялаах саха тылын уонна литературатын учуутала, СӨ үөрэ-бириитин туйгуна. Тасия Ивановна мэлдьи билиитин үрдэтэн сүлдьүр, ону таһынан, үлэтин уопутун оройуонна, Бүлүү бөлөх оройуоннарыгар, өрөспүүбүлүкэ ситиһилээхтик тарҕатар.

Тасия Ивановна 2017 сыл муус устар 4 күнүгэр ытыллыбыт саха тылын, литературатын уонна культууратын учууталларын бастакы өрөспүүбүлүкэтээби сийэнигэр Ньурбаттан дэлгээт буолан барыта - бу кини уһулччу таһаарылаах үлэтин сыаналааһын. Үөрэтэр оҕолоро оройуон, регион иһинэн эр мунурдаммакка өрөспүүбүлүкэ тийэ олимпиадаларга, өйтөн суруйууларга, викториналарга кытыннылар да миэстэлэнэллэр. Бэл, 10-с Хотугулуу-илинги олимпиадаҕа 10-с кылаас үөрэнээччигэ Жиркова Даяна филологияҕа призерадыта. Ол аайы учуутал оҕо кыайыта дуулуур, туруорумт сыалы ситиһэргэ дыһаары саҕара көстөр. Үөрэнээччилэрин саха тылын олимпиадаларыгар үрдүк таһымна бэлэмниирин, иитэр-үөрэтэр үлэ үгүс сылларга үгүс суобастаахтык үлэтиирин, оскуола уонна нэһилиэк олохтор көхтөөх кыттыгытын иһин Күндээдэ оскуолатыттан, оройуон үөрэбириитин салаатыттан, туһааннаах сирдэртэн үгүс грамоталардаах, Махтал суруктардаах.

Сүрүн үөрэтэр үлэтин таһынан оскуола тыл учууталларын методхолбоһугун үлэтин бу уонча сыл устата ситиһилээхтик сүрүннүүр. Оройуон хаһыатын уопастыбаннай корреспонденна буолан оскуола ыттар үлэтин уонна нэһилиэк олохун "Ньурба" хаһыакка сырдатар. "Ньургуһун" диэн поска оҕолору корреспондент уустук үлэтигэр уһуйар, өрөспүүбүлүкэтээби "Кэскил" хаһыаты, "Хатан" сурунаалы кытары сибээстээхтик үлэтиир. Дэрэбинэлэригэр хаһыс да сылын "Күн сарыала" диэн хаһыат таһааран, сэргэхсийини үөскэтэллэр. Саха сирэ барыта билэр, киэн туттар киһибит Мандар Ууска үбүлүйүнэн тус эбэрдэтэ (2020, алтынны) Саха сирин араас муннуктарыттан кэлбит 40-тан таһа эбэрдэлэр хомуурун-һуктары альбома буолан юбилейга тутарыллыбыта.

Бу уустук карантин кэмигэр, Тасия Ивановна дьибэ таах олонор хаалбат, араас таһымнаах (өрөспүүбүлүкэтээби, регионнаабы, улуустаабы) библиотекалар, түмэллэр ыттар араас ис хоһоонноох википедияларга, хоһоон айыытыгар көхтөөхтүк кыттан ситиһиллэнэр, миэстэлэнэр. Элбэхтэн холобур, бу сыл балаһан ыйыгар Чөркөөхтөөбү модельнай библиотека Суорун Омоллоонго аналаах википедияларга өрөспүүбүлүкэ бастакы миэстэни ылла! "Ньурба уоттара" литературнай түмсүү көхтөөх кыттааччыта, өрөгөйдөөх күннэригэр анаммыт хомуурун-һуктарыгар айымньыта тахсыбыта (2021 с.).

Дьүөгэм истэри-тастары кэрэ киһи: киэн-холку көбүстээх, күлүүнү-көрү эңгээриттэн сизэтэ сүлдьүр, болдомтолоох, көхтөөх, сиртэн-буортан тэйбиккэ дылы чэнчис, остуол хотойорунаан астаах хаһайка, дьоллоох ийэ, дьоллоох эбэ. Күндү дьүөгэбин учууталлар күннэрин истинник эрдэлиибин! Өссө да дыһаарынан ситиһилэр сизтистиннэр, айар үлэн мэлдьи таһаарылаах, киэн сэргээриллээх буоллун, эн көмөбүнэн саҕабыт тыла чэчирээтин, саха норуота мэлдьи баар буоллун! Учуутал күнүнэн хоһоммун бэлэх уунабын.

*Учуутал - дилин билиилээх,
Учуутал - үрдүк культуурааах,
Учуутал мэлдьи инники,
Учуутал мэлдьи холобур.
Ол иһин киниэхэ тэнгэһин
Олустук баҕарар буолара,
Оҕоос сүрүбэ таайара-
Оннук да буолуон билэрэ.
Кинигэ, тэтэрээт кыбынан
Кылааска киһи кэлэр:
Ойуулаан, кылаастаах оонньоура
Оҕо саас аргыһа буолбута.
Ыратын, баҕатын толорон,
Ыччаты үөрэтэр аналаах,
Сырдыкка, ырааска уһуйар
Сахалы тыл үөрэхтээх.
Бу билигин бутуур үйэбэ-
Барыта нууччалык охтууга,
Баар эбит эрэнэр эрэлбит-
Боростой учуутал, оскуола!
Сылайары, сындайары аахсыбакка,
Сыннаары, сытары билбэккэ,
Саха тыла сандаардын дин
Сырдык санаанан сайытаран,
Сахатын тылын сүмэтин, сүөгэйин,
Сизмэни ыһар кэриэтэ,
Сүүһүнэ ыччакка ингэрибитэ
Сүрэххэ сүтүккэ сырытпаҕа.
Киниттэн, дьэ, биллэхтэрэ
Көмүс тэнэ айымньылары,
Саха олохун кэспир
Суоруллубат сэхэннэри.
Киэн туттабын дьүөгэбинэн:
Кэнэбэс кэнээригэ, ыччакка
Кырдыгы кэспээн, үөрэтэн,
Күннэтэ такайарын иһин.
Талан, талаһан ылбыт идэтинэн
Тасия Ивановна үлэтир,
Туйгун үөрэбириити үлэһитэ буолан,
Тахсылаах үлэтэ бочуоттанар.
Төлкөлөөх түөрүбэ тустутэ:
Төрөппүт уола туйабын хатарыа,
Дьолуннаах учуутал аатын сүгэн,
Дыһаардаах үлэнэн олохун толоруо.*

Дьүөгөн Мирослава ИВАНОВА.
Мэнгэдьэк.

– Экология –

Саҕа кинигэни кытта билсиһин!

РФ уонна СӨ үтүөлээх бырааһа, Ньурба оройуонун, Бордоҕо уонна Мэнгэдьэк нэһилиэгэтин бочуоттаах гражданина, 50 сыл Маалыкай участкаабы балыһатын кылаабынай бырааһынан үлэһит, эколог Николай Наумович Николаев "Ыраас айылҕа, чөл доруобуйа көмүскэлигэр" диэн 328 страницалаах кинигэтэ быйыл "Якутия" медиа-холдинг кыһатыгар 150 ахсаанынан табыста.

Кинигэ алта чаастан турар: кириитэ, нэһилиэннэ демографическай көрдөрүүлэрэ, нэһилиэннэ доруобуйатын чинчийи, зоб ыарыыны чинчийи, космоһы баһылааһын икки өрүтэ, түмүк тыл. XX үйэ иккис аңарыттан алмаас буллун туһаа тахсыабыттан айылҕабыт туруга олус айгыраабыта мэлдьэ суох. Ордук "Кристалл" уонна "Кратон-3" сир аннынаабы эһиилэр саахаллаабыттара. Саахаллар содулларын туоратар үлэ тустуу хонтуруол суобуттан ситэ онгоһуллбатаҕа хомолтолоох. Онон олохтоох нэһилиэннэ доруобуйатыгар өтөрүнэн көнөн

биэрбэт охсууну ылбыта чуолкай. Николай Николаев Марханы, Бүлүүнү туруулаһыыта былаас араас таһымнарын уорганарыгар суруйбут суруктарын, туруорсууларын, ыстатыйаларын, нэһилиэннэбэ иһитиннэриитин билсиэххит. Айылҕаны харыстааһын - тыын боппуоро, ол бэйэбиттэн саҕаланар. Биһиги талааннаах экологтарбыт Петр Николаевич Мартынов, Афанасий Ильич Тобонов, Николай Петрович Павлов, Николай Наумович Николаев экология боппуороһун бастакынан кимиилээхтик туруорсубут эр санаалаах киэн туттар дьоммутунан буолаллар. Кинигэ ааҕааччы киэн арангытыгар ананар. Кинини булан ааҕын, интэрвюһүргэн, экологическай билиигитин хаһаттын, хас бириидигит айылҕаны харыстааччыларынан, көмүскээччилэринэн буолун.

Николай Наумович, кэрэхсэбиллээх кинигэн иһин махтал буоллун!

И.АНИСИМОВ.

– Редакция почтата –

Учуутал үлэтэ уустук эрэри, үтүөкэн быйаннаах

Учуутал үлэтэ - уустук. Ол эрэри, олус үтүөкэн быйаннаах. Эһиги оҕо тулалыыр эйгэтин билэригэр, бу олоххо бэйэтин булунарыгар, ыарахаттары туоруу, бэйэтин дьолун уонна тус санаатын көмүскүү үөрэнэригэр көмөлөһөбүт. Биһиги кэскилбит Эһигиттэн тутулукаах - эһиги оҕолору иитэн-үөрэтэн таһаараргытыттан.

Учуутал - бу көннөрү идэ эрэ буолбакка, олох бэлэбэ, анала. Эһиги оҕо билиини биэрэри, толкуйдуурга үөрэтэри таһынан, үтүөбэ, кэрэбэ, кырдыкка уһуйабыт, хас биридди үөрэнээччигэ куккут-сүргүт сылааһын ингэрэбит. Оскуолаҕа хас биридди оҕо сизэр-майгы, билии-көрүү бигэ акылаата ууруллар буолан, бирид эрэ киһи дьылҕата буолбакка, улуус, өрөспүүбүлүкэ, дойду кэскилэ эмиэ түстэнэр.

Бу бэлиэ күнүнэн чуолаан туран иһирэх тылбытынан ахтан-санаан ааһаахайын ытык-мааны бэтэрээн учууталларытын: Алексеева Марфа Алексеевнаны, Алексеева Фекла Михайловнаны, Андреева Анна Филипповнаны, Анисимова Альбина Алексеевнаны, Васильева Варвара Сергеевнаны, Васильева Валентина Романовнаны, Васильева Капиталина Николаевнаны, Григорьева Надежда Константиновнаны, Гуляева Валентина Семеновнаны, Дмитриева Лидия Афанасьевнаны, Евсеева Зоря Николаевнаны, Егоров Вячеслав Ивановичы, Елисеева Людмила Николаевнаны, Иванова Екатерина Михайловнаны, Иванова Федосия Николаевнаны,

Иванова Зоя Тимофеевнаны, Иванова Мария Петровнаны, Иванова Матрена Лазаревнаны, Иванова Наталья Ксенофонтовнаны, Лазарев Панфил Васильевичы, Николаева Анастасия Григорьевнаны, Николаева Розалия Петровнаны, Семенова Вера Степановнаны, Семенова Светлана Аркадьевнаны, Семенова Светлана Ивановнаны, Скобелева Сусанна Ксенофонтовнаны, Семенова Ирина Васильевнаны, Степанов Руслан Николаевичы, Тихонова Александра Михайловнаны, Федорова Зоя Николаевнаны, Халанникова Елизавета Семеновнаны. Эһиги бэриинилээх үлэбит иһин мунгура суох махтанабыт уонна эһигинэн киэн туттабыт.

Ньурба 1 №-дээх оскуолатын үөрэнээччилэрин уонна педагогическай кэлэктибин аатыттан улуус учууталларын, эбии үөрэхтээһин педагогтарын уонна педагогическай үлэ бэтэрээннэрин Учуутал күнүнэн эбэрдэлиибит!

Күндү учууталлар, санаабыккыт барыта туола турдун, айымньылаах үлэбит үрдүк ситиһиллэһин! Дьибэ кэргэннитин куруук эйэ уонна дьол арыаллаатын!

*Оскуолам барахсан өрүүтүн
Ыгыра, угуяа туруоһун,
Үөрэппит ыччатын махталын
Өрүүтүн долгуяа истиэбэтин!*

Оксана ЛОСОТОВА,
Ньурба 1 №-дээх орто оскуолатын
музейин салайааччыта.

– Лесные пожары –

О проведенной работе авиаторов в летний период

Лето 2021 года запомнилось всем установлением в нашей республике чрезвычайной ситуации из-за лесных пожаров. Благодаря самоотверженной работе населения и привлеченных сил: парашютистов - десантников Авиалесоохраны, работников лесных пожарных станций и лесничеств, добровольцев-волонтеров, сотрудников пожарной охраны, армейских инженерных частей вкпе с военно-транспортной авиацией огонь не добрался до жилых домов Вилюйской зоны и угроза была ликвидирована.

Основная работа службы движения Нюрбинского центра ОВД филиала "Аэронавигация Северо-Восточной Сибири" ФГУП "Госкорпорация по ОрВД" - обеспечение аэронавигационным обслуживанием воздушного движения (во время регламента и вне регламента). С начала июня по 20 августа 2021 г. в районе ответственности КДП МВЛ Нюрба, КДП МВЛ Вилюйск, ЦПИ аэродрома Верхневилуйск, ЦПИ аэродрома Сунтар осуществлено обслуживание 885 воздушных судов (июнь-409, июль-409, август-67), выполняющих тушение лесных пожаров и высадку десантов пожарных. Задействованы воздушные

суда различных ведомств и авиакомпаний:
- Ce3zna172/182- 190 полетов;
- DA40 "Тундра" АК "ПАЛ" - 70 полетов;
- МИ8 АК "ПАЛ" - 267 полетов;
- МИ8 АК "Алроса" - 62 полета;
- МИ8 МЧС России- 48 полетов;
- МИ8 ВКС России- 70 полетов;
- АН2 АК "МИАН" - 57 полетов;
- ВЕР200 МЧС России- 97 полетов;
- ИЛ76 ВКС России- 24 полета.

Наряду с этим выполнялись полеты по выполнению санзаданий по заявкам Якутского республиканского центра медицины катастроф.

Благодаря всей слаженной работе авиаторов Нюрбинского района работы выполнены в полном объеме.

Нюрбинский центр ОВД продолжает выполнять возложенные на него задачи по обеспечению аэронавигационного обслуживания всех пользователей воздушного пространства в четырех центральных районах Вилюйской группы Республики Саха (Якутия) с обеспечением безопасности полетов.

Пресс служба Нюрбинского центра.

– Подготовка кадров –

Чествование работников профессионально-технического образования

Накануне Дня профтехобразования в администрации района прошло торжественное мероприятие в честь профессионального праздника. С праздничной датой работников и ветеранов коллектива сердечно поздравили и.о. директора Нюрбинского техникума Егор Афанасьев, председатель районного Совета депутатов Сергей Евсеев, заместитель главы района по социальным вопросам Анна Уларова и заместитель главы г. Нюрба Мария Куличкина.

За достигнутые успехи в области профессионального образования и многолетний добросовестный труд награждены: нагрудным знаком "За вклад в развитие профессионального образования РС (Я)" - Бурнашева Розалия Владимировна, нагрудным знаком "Отличник системы образования РС (Я)" - Гуляев Егор Николаевич, нагрудным знаком "Почетный ветеран системы образования РС (Я)" - Гаврильев Иван Дмитриевич, Почетной грамотой Министерства транспорта и дорожного хозяйства РС (Я) - Васильев Геннадий Гаврильевич, Почетной грамотой главы района - Васильев Олег Николаевич, Степанов Валентин Иванович, Иннокентьева Мария Александровна, Благодарственным письмом главы района - Алексеева Татьяна Куприяновна, Ильин Михаил Николаевич, Афанасьева Надежда Александровна, Почетной грамотой Совета депутатов Нюрбинского района - Петрова Ольга Валерьевна, Иванов Ариан Павлович, Иванов

Леонид Семенович, Никифорова Елизавета Николаевна, Кононова Ульяна Павловна, Слепцова Татьяна Ивановна, Почетной грамотой главы г. Нюрба - Егорова Вера Михайловна, Кылырова Марина Саввична, Васильева Лидия Ивановна, Благодарственным письмом главы г. Нюрба - Николаев Владимир Григорьевич, Яковлев Ян Валерьевич, Филиппов Артем Валерьевич. Торжественное мероприятие украсило выступление Евгения Охотоева.

В Нюрбинском техникуме, образованной в 2015 г. путем слияния Нюрбинского колледжа и Нюрбинского техникума, ведется обучение в 5 учебных группах по профессиям строительного кластера. В этом году выпущено 44 молодых специалиста, из них 16 чел. успешно сдали выпускную работу в форме демонстрационного экзамена по требованию Ворлдскиллс.

В техникуме под руководством Егора Христофоровича Афанасьева работают 8 преподавателей с высшим образованием, с первой и высшей квалификационной квалификацией, 6 мастеров производственного обучения. Среди них 1 кандидат педагогических наук, 9 отличников системы образования и 6 почетных работников РФ. Выпускники успешно трудятся на предприятиях республики и района. Налаженная система внебюджетной деятельности работает по запросу населения.

Пресс-служба администрации МР.

Оболуун алтын, Кэрэбэ угуян, Брыаба, хоһоонно Иитээчи үөрэтэр. Иитээчи үлэтэ Элбэчи эрэйэр: Обобо тапталы, Тулуурдаах буолууну.

Биһиги уһуяаммыт 50-тан тахса снл усталаах-туоратыгар улахан, баай исторыялаах. Улары-йар бириэмэни кытта тэнгэ хардылаан, билингни кэмнэ диэри үлэ үөһүгэр, инники күөнгэ тэтимнээхтик үлэли турар.

2014 снлтан ФГОС ирдэбилэ киирэн, уһуяаммыт араас хайысхалаахтык үлэлээн кэллэ. Ол курдук уһуяан иһинэн доруобуйаларынан хааччахтаах оболорго аналлаах бөлөх аһыллан үлэли турар, дьэ кэргэн уһуяана диэн аһыллан үлэлээбитэ уонна уол обону иитиигэ туһаайылаах гендернэй группа арыллан үлэлээтэ.

2016 снлтан Егоров Егор Кириллович сэбиэдиссэйинэн үлэтин саҕалаабыта. Билигин "Ромашка" обо сайдар киинэ Ньурба улуунугар саамай улахан уһуяанна киирсэр. 150 миэстэбэ 156 обо сылдыар, 57 үлэһиттээх.

2018 снлтан ФГОС ирдэбили-

"Тапталлаах уһуяаммыт "Ромашка"

гэр эппиэттир "Открытия" Е.Г. Юдина бырагырааматын ылыннан үлэли-хамсы сылдыабыт. Бырагыраама сүрүннүүр хайысхата обо бэйэтин баҕа санаатынан, са-табылынан сылын туруорунарын ситиһиригэр үөрэтин. Үөрэх барыла обо интэриэһиттэн, көрүү-түттэн тахсар.

Ол курдук "Открытия" бырагыраама олобуран араас хабааннаах кииннэр үлэлиллэр:

- Искусство киинэ;
- Тутуу киинэ;
- Сурук-бичик киинэ;
- Оонньуу киинэ;
- Ахсаан киинэ;
- Билим уонна тулалыыр эйгэ киинэ;
- Робототехника уонна конструирование киинэ;
- Уу уонна кумах киинэ;
- Монтессори киинэ;
- "Тэй Тэй" киинэ;
- "Ай-тал" киинэ;
- "Тусаһа" киинэ

Биһиги уһуяаммытыгар идэлэрин баһылаабыт педагогтар үлэлиллэр: Егоров Егор Кириллович, Михайлова Любовь Николаевна, Андреева Рея Васильевна, Иванова Лена Октябрьовна,

Николаева Наталия Викторовна, Васильева Наталия Егоровна, Жиркова Наталия Николаевна, Захарова Христина Александровна, Антонова Анна Алексеевна, Николаева Алена Николаевна. Эдэр кэскиллээх үлэһиттэр: Протопопова Татьяна Ивановна, Степанова Алена Михайловна, Иванова Анна Евгеньевна, Алешина Лена Ивановна, Егоров Владислав Аркадьевич, Архипова Евгения Михайловна, Иванова Марина Сергеевна, Иванова Лилия Ивановна, Александрова Мария Алексеевна, Иванова Нюрбина Николаевна, Николаева Саргылана Иннокентьевна, Егорова Сардаана Эдуардовна, Хажырова Виктория Михайловна, Васильева Акулина Александровна, Афанасьева Вера Владимировна, Тихонова Ирина Егоровна.

Басытааталга улахан көмө буолар иитээчи көмөлөһөөччүлэр: Данилова Айталиа Афанасьева, Захарова Марина Петровна, Николаева Ольга Романовна, Антонова Мария Иннокентьевна, Иванова Ирина Александровна, Егорова Ольга Григорьевна, Прокопьева Олена Алексеевна, Савинова Туяра Владимировна, Ти-

мофеева Мичийэ Васильевна.

Мэлдьитин улууска, өрөспүүбүлүкэбэ ытыллар араас тэрээһиннэргэ көхтөөхтүк кыттабыт.

Үлэбит түмүгүн көрдөрөн араас хайысхалаах инновационнай бырайыактар онгоһуллубуттара; "Крылья надежды", "Дети - грани алмазов", "Этноигровой центр "Алаас оҕолоро", "Семейный детский сад - как структурное подразделение ДОУ", "Планета детства".

Кэнники снлларга ситиһилэри бэлэтиир буоллаха:

2018 с. - "Талааннар академи-ялара" өрөспүүбүлүкэтэбэ айар талаан куонкуруһугар Гран-при;

2019 с. - "Арассыһа саамай кыраһыабай тыа сиригэр обо уһуяана" Бүтүн Арассыһаабы телевизионнай куонкуруһун кыһыл көмүс таһымнаах Кыайылаабын Диплома (1 миэстэ);

2019 с. - обо уһуяаннарын ор-тотугар театральнай постановкалар улуустаабы куонкурустарыгар Гран-при;

2019 с. - "Үөрэхтээһин саҕа сабахтара" инновационнай быра-йыактар улуустаабы куонкуруста-рыгар I истиэпэннээх дипломант;

2021 с. олунньу 19 к. - бэс

ыйын 22 к. - "Оскуола иннинээбэ үөрэхтээһини салайыы бастын быраактыката" Бүтүн Арассыһаабы тэрилтэлэр аһаҕас куон-курустарын лауреатын-кыайылаабын Диплома.

Иитээчи идэтэ, уһуяан оруола ханнык да кэмнэ олус суолталаабын бэлэтиибит. Обо иитиитэ - барыбыт сүрүн сорок-пут буолар. Билингни хамсык бириэмэтигэр, иитэр-үөрэтэр үлэ-бит ситимин быспакка бара тура-ра - иитэр-үөрэтэр үлэбит наада-лаабын туоһулуур.

Күндү кэлиэһэлэрибитин, бэ-тэрээннэри, эдэр кэскиллээх үлэ-һиттэри Иитээчи күнүнэн ити-тик-истинник эбэрдэлиибит. Ба-ҕарабыт өссө да айымнылаах үлэ-бит таһаарылаах буоларыгар, оҕолоргут ситиһилэрэ үрдүү-сайда турарыгар, төрөппүттэрибт мэлдьи күүстээх тирэх-көмө буол-лалларыгар. Барыгытыгар дьолу соргуну, кытаанах доруобуйаны!

Ыстатыйаны бэлэмнээтилэр "Ромашка" оҕону сайыннарар киин итээччитэ ИВАНОВА Анна Евгеньевна, ырыаба-тойукка уһуяаччы ИВАНОВА Марина Сергеевна.

Олус сырдыктык, сылаастык өйдүүбүн

Мин аатым Татаринова Анна Афанасьева, "Ромашка" уһуяан маннайгы иитиллэн тахсыбыт иитиллээччитэ буолабын. Уһуяаны бүтэрбитим номнуо 15 снл ааспыт.

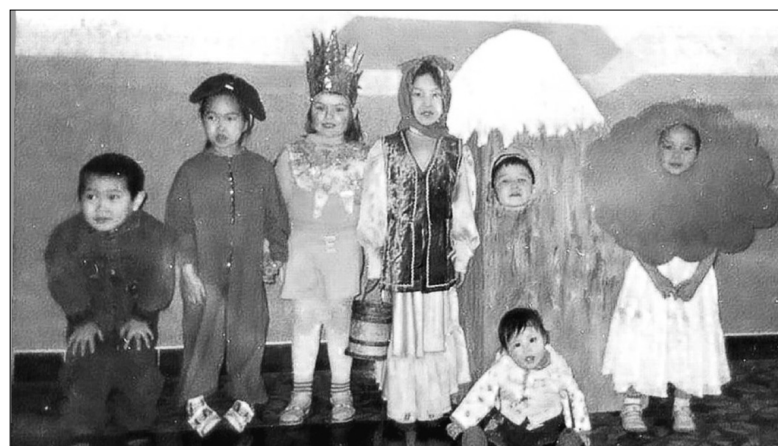
Уһуяаммыт салайааччыта Эльвира Николаевна, иитээччилэрим Альбина Афанасьева уонна Саргылаана Емельяновна диэн ааттаахтар, иитээчи көмөлөһөөччүлэрэ - Анастасия Егоровна, Айталиа Афанасьева, билигин даҕаны "Ромашка" үлэлиир.

Уһуяанна сылдыбыппын бу соторуулаабыта, ырааппатах курдук өйдүүбүн. Өйбөр доҕотторбун кытары араас бэһиэлэй оонньуулары оонньуурбут субу баар курдук көстөр.

Ол саҕана биһиги бөлөхтөргө арахсыбакка бары биир тэнгэ сылдыбыппыт. Иитиллээччилэртэн мин улаханнара этим, саамай кырабыт миигиттэн алта снл кыра этэ, иитээччилэрбэр көмөлөһөн, наар ол обону харайа-бэрийэ сылдыааччымын.

Ханнык баҕарар уһуяанна курдук, күн айы араас дьарыктар буолааччылар: уруһуйдааччыбыт, кырыһааччыбыт, килийдээччибит, бары барыны онгоробутун саныбын. Биирдэ испиискэ сирэтинэн хартыына онгорбутум, баайар сабы кырыан, килийдэ кутан кыыл онгорбутум. Бары биир остуолга олорон эн-мин дэспэккэ, бэйэ-бэйэбитигэр көмөлөһөн дьарыктанааччыбыт.

Уһуяан аһылыга диэн саамай миннигэс буолааччы. Араас хаа-

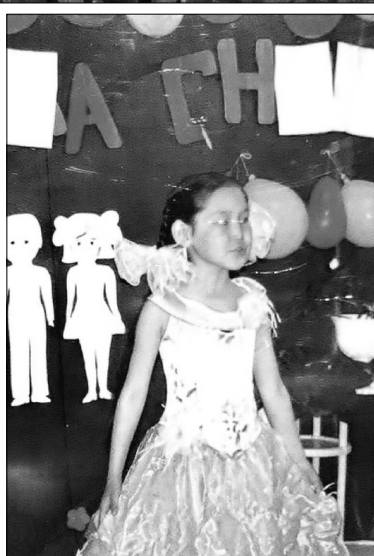

һы, молочнай суп, шоколаднай халбаһы амтаннарын кэм да өйдүүбүн.

Хас биирдии обо ханнык баҕарар бырааһынныгы үөрэ-көтө күүтэр. Ол курдук, мин Саҕа дьыллаабы уонна төрөөбүт күннээбэ тэрээһиннэри олус кэтэһээччибин. Саҕа дьылга кыра оҕолорго уунан фокус көрдөрөбүн өйдүүбүн уонна төрөөбүт күн айы хорооводка тураммыт "Каравай" ылыыр этибит. Уһуяанна ааспыт күннэр олус сырдыктык уонна сылаастык өйбөр хатамыттар.

Араас уһуяан таһынан тэрээһиннэргэ көхтөөхтүк кытыннарааччылар. "Таал-таал эмээһин" остуоруулары туруорбуттарын оонньообуппут, ыһахтарга ыл-лаабыппыт.

Уһуяаны бүтэрэн тахсар күм-

мэр олус күүскэ долгуйбутум. Үөрэнээчи диэн тыл куттуур этэ. Сылай уһуяантан соҕотох тахсар кыра кутталлаах этэ. Бүтэрэр күммүн олус үчүгэйдик тэрийбит-тэриттэн кутталым барыта ааспыта, астынаммын куттал туһунан умнутум.

Эппитим курдук, уһуяаны бүтэрбитим 15 снл ааспыта, хаһан да дьингнээхти толкуйга киирбэтэх дьыалам - "Улааттахпына тоух идэлээх киһи буолабын?" Ол саҕана бэйэм иитээчи буолуом диэн толкуй суох этэ. Бэйэм иитээччилэрбин олус күүскэ таптырым, убаастырым иһин дууһам иһигэр сыал турбут быһылаах.

Билигин мин бэйэм иитиллэн

тахсыбыт "Ромашка" уһуяаным иитээччитэбин.

Түмүккэ, бары уһуяан итиллээччилэригэр идэлээх күммүтүнэн эбэрдэбин тиэрдэбин! Кырачаан оҕолор бэйэлэрин тэнгнээхтэрин кытта алтыһан, элбэби билэн, элбэххэ үөрэнэн, дьобурдарын арийан оскуола бороогун атылыахтарыгар диэри бэлэмнээн таһаарар биһиги үлэбит. Сыралаах үлэбит таһаарылаах буол-лун! Дьэ кэргэннитигэр чэгиэн туругу, дьолу-соргуну!

ТАТАРИНОВА Анна Афанасьева, 2005 снллаах обо уһуяанын ытыкниката.

Аканаба "Точка роста"

Балабан ыйын 27 күнүгэр Саха Өрөспүүбүлэтин Суударыстыбаннаһын күнүн көрсө Петр Софронович Егоров аатынан Акана орто оскуолатыгар үөрүүлээх күн тосхойдо. "Точка роста" диэн федеральной таһымнаах үөрэхтээһин киин ситимигэр бэлиэ күн үүннэ. Бу бырайыак чэрчитинэн аныгы оскуола тэриллэн цифровой, техническэй, гуманитарнай, естественнай хайысхалардаах үлэ барар. Бу барыта кыра куораттар, кытты нэһиликтэр оскуолаларын баҕатыгар олобулар. Оҕо олоһор сириттэн тутулуга суох үрдүк билиини ыларын хааччылар.

"Точка роста" национальнай

бырайыак 5 сылга суоттанан олоххо кириэ турар. Күн бүгүн биһиэхэ биология, химия уонна физика кабинеттара арыллан үлэлэрин саҕалаахтара. Үөрэнээччилэригэр бу уустук наукалары чинчийэн үөрэтиэхтэрэ. Билигин үөрэхпит кэтэхтэн бара турар буолан үөрүүлээх аһыллыбыт үөрэнээччилэрэ суох буолла, барыта ситим нүгүө ааста.

Аныгы үөрэхтээһин биер саҕа үрдэлин арыыйыга Акана нэһилигин баһылыга Ефрем Михайлович Семенов үөрэнээччилэргэ, предметник учууталларга нэһилик олохтоохторун уонна тус бэйэтин аатыттан эбэрдэтин тиэртэ.

"Точка роста" сыала-соруга сүрүн үөрэх бырагырааматын, эбии үөрэхтээһини, аныгылыы ирдэбиллэн үөрэни үөрүйбэр хас бириди үөрэнээччини үөрэтиэхтээх. Ону таһынан айарга, бырайыактырга, чинчийгэ социальнай түмсүүгэ үөрэнээччини төрөппүтү, учууталы биер кэлимин түмүбүэ диэн эрэнэбит. Тҕа оскуолатын эйгэтигэр оҕо добурун, сатабылын арыар сайыннарар кыах үөскээтэ. Манньк толору хааччыллылаах "Точка роста" курдук кабинеттар хас бириди тҕа оскуолатыгар киридин диэн баҕа санаабытын этэбит. Саҕа саҕахтары, үрдүк кирибиллэри баҕарыабын.

Сайыына САВВИНОВА,
дириэктэр итгэр үлэбэ
солбуйааччы.

Л.И.Крыжановская.

Ньурба Убайааныгар 1979 с. ПМК "Мелиоводстрой" тэрилтэ "Родничок" оҕо саадын туттаран үлэбэ киллэрибитэ. Ол саҕана салайааччынан Алексей Софронович Захаров үлэлиирэ. Оччотооҕу кэмгэ Убайаанга бириистэн, Бүлүүтэбэ техучаастак, мелиорация, промкобинат, Межколхозстрой, ПМК-16 үлэһиттэрэ түөлбөлөөн олоһор буолан, нууччалы тыллаах икки группалаах оҕо саада арыллан үлэтин саҕалаар. 80-сылларга кухня-прачка самалык тутулан үлэбэ кирибитинэн, үһүс бөлөх тэриллэр, оҕотун ахсаана 75-кэ тиийэрэ.

Бастакы сэбиэдиссэйинэн Милова Антонина Семёновна ананан, 1990 с. диэри салайан үлэлэтэр. 90-с сылларга улариы-тэлэрийи саҕаланан, 1991-1995 сс. уустук кэмнэргэ оҕо саадын Лилия Гаврильевна Тасова салайан үлэлэтэр.

Уһуяан 1993 с. бөһүөлүк Сэбиэттигэр, 2003 с. оройуоннаабы үөрэбири салаагыгар бэриллэр. Үлэһиттэр туруорсууларынан, 1995 сылтан "Родничок" оҕо саадыгар сэбиэдиссэйинэн Людмила Ивановна Крыжановская ананан, күн бүгүнүгэр диэри үтүө суобастаахтык үлэлиир. Кини үлэтэ сыаналанан, Арасыйа уопсай үөрэхтээһинин бочуоттаах үлэһитэ, СӨ үөрэбириитин туйгуна, Ньурба оройуонун үөрэбириитин бочуоттаах үлэһитэ, 2004 с. үөрэбири салалтата анаабыт бастакы Грант хаһаайына буолар.

- "Мин 1979 с. Дьокуускайдаабы 2 №-дээх педучилищени бүтэрэн, иитээчинэн саҕа үлэбэ кириэрэи турар детсадка, эдэр интернациональнай кэлэтиипкэ үлэбэ кирибитим. Саҕа үлэлиир киһиэхэ уопуттаах педагог, ирдэбиллээх салайааччы Антонина Семеновна элбэх сүбэ-ама биэрэн, бэйэтин холобурунан оҕо иитиитигэр уһуйбута, такайбыта.

Бастаан салайан үлэлиирим саҕана уустук кэмнэр этилэр, кэлэтиибим өйөөһүнэ, көмөтө миэхэ күүс биэрэрэ. Ордук боро-дууктаба күчүмбэйдэри көрсөр буоламмыт, 1997 сыллаахтан тиэргэммитигэр хортуоппуй олордор буолбуппун. Матырыйаалнай базаны ханатарга, өрөмүөн өттүгэр ыарахаттары көрсөрбүт. Ону туоратан үлэ ситиһилээхтик

Ньурбатаабы "Родничок" оҕо саада быйылгы үөрэх дьылын кэккэ ситиһилэрдээх көрсөр

барар. Уһуяан аһыллыбыттан ПМК "Мелиоводстрой", кэлин ТХМ иһинэн Мелиорация управлениетын Ньурбатаабы филиала, Бүлүүтэбэ техучаастак, бириистэн тэрилтэлэрэ биһиэхэ мэлдьи өйөбүл, көмө буолаллара. Билигин уруккутааҕар хааччыллыбыт үчүгэй.

Уһуяанга 26 үлэһиттэрдээх-пититтэн 11 педагог, ол иһигэр 9 үрдүк, 2 орто анал үөрэхтээх иитээчилэрдээхпит, 5 үрдүк категориялаах, 2 - 1 категориялаах эдэр иитээчилэр үлэлиилэр. Испийһинэн 60-ча оҕолохпун. Музыкальнай, эстетическэй, художественнай, оҕону сайыннарыга робототехника, кэнники кэмгэ кыайан саҕарбат оҕо элбээбитинэн, тылы сайыннарыга болҕомтобутун ууран үлэлиибит.

Оҕону кыра сааһыттан суол быраабылатын үөрэтигэ анаан, Ньурбатаабы ГИБДД кытары уһуяаммыт ыкса сибээстээхтик үлэлэһэр, араас күрэхтэр, тэрээһиннэр ыстылаллар.

2017 с. биһиги иитээчилэрбит "Автогородок" бырайыагын көмүскээн үлэ барар. Бырайыагы олоххо киллэриигэ "Автодор"

РИК Ньурбатаабы филиала (С.В. Никифоров), Мелиорация управлениетын Ньурбатаабы филиала (А.Б.Васильев), "Ньурба куорат" дьаһалтата (А.И.Иванов, исписэлиһэ Л.А. Афанасьев), ИП Николаев А.П., төрөппүттэр, оскуола выпускниктара, уһуяан үлэһиттэрэ буору кутууга, сиэмэннээһингэ үлэстилэр. Кэлэр үөрэх дьылыгар үлэлэтэр санаалаахпыт. Түгэнинэн туһанан, көмөлөспүт тэрилтэлэргэ, төрөппүттэргэ улахан махталбытын

тиэрдэбит", - диэн Людмила Ивановна кэпсээтэ.

2005 с. "Родничок" оҕо уһуяана СӨ "Сыл бастын оҕо саада" үрдүк ааты ылбыта, 2018 с. Арасыйаба "Бастын үөрэбири тэрилтэ-2018" лауреата, 2020 с. Саха сириг уһуяаннарын салайааччыларын икки ардыгар ыстыллыбыт күрэххэ "Сыл бастын салайааччыта" үрдүк ааты ылбыта. Сыл айы буоларын курдук, үөрэх дьылын ситиһилэрдээх көрсөллөр. 2021 с. саҕала-

ныта улуус дьаһалтата, чуолаан баһылык А.М.Инокентьев, улуустаабы үөрэбири управлениетын салайааччыта А.П.Аргунова өйөөһүннэринэн Ньурба улуунун оҕо саадын сэбиэдиссэйдэрэ Москва-Казань куораттарынан баран үөрэнэн, уопут атаһан кэлбиттэрэ. Маны таһынан кырачаан иитиллээччилэр улуус иһинэн ыстыллар олимпиадаларга ситиһилээхтик кыталлар.

Билигин кэм ирдэбиллэнэн оҕо уһуяана таас дьэ буолуохтаабынан, уруккулуу тутуулаах мас дьэбэ элбэх оҕону тутар баһарынай өттүнэн көңүллэммит. Уһуяан салайааччыта этэринэн, дьэ тутулуобуттан улахан өрөмүөн барбатах. Кэнники сылларга уһуяан попечителэ Алексей Михайлович көмөтүнэн аныгылыы СанПингэ эппиттиир малынан уонна оҕо ооньбуур былаһааккаламмыттар. 2007 с. дьэ ақылаата уларытыллыбыт, 2017 с. эргэ кухня-прачка көтүрүллэн саҕардыллыбыт.

2019 с. сарай аныгылыы матырыяалынан бүрүллүбүт. Бу үлэлэр ыстыллыбыттарыгар уһуяан кэлэтиипкэ попечителлэригэр Алексей Михайловичка махталлара мунура суох. Улуус баһылыга А.М.Инокентьев инники былааннарыгар кэлэр сылтан Убайаанга 150 миэстэлээх таас оҕо саада тутулуохтаабын иһитиннэрэн, үлэһиттэргэ эрэл кымын сахта.

- "42 сыл үлэлэн кэлбит оҕо уһуяана саҕа, аныгы ирдэбилгэ эппиттиир дьэбэлэрэ буоллар, үлэһиттэр үлэлиир усулуобуйалара түпсүө, төрөппүттэр, кырачаан иитиллээччилэр ыра санаалара туолуо этэ. Куорат киһигэр баар оҕо саада тэйиччи көһөн, киһигэ чугаһынан оҕо саада суобуан төрөппүттэр биһиэхэ оҕолорун сырытыннаран эрэллэр. Убайаан киһигэр оҕо саада тутуллара буоллар диэн биһиги баҕа санаабытын этэбит", - диэн Людмила Ивановна түмүктээтэ.

Антонина СЕМЕНОВА.

Сырдыкка-кэрэбэ сирдээбит учууталбыт

(Бастакы учууталбытыгар Мария Ильинична Филипповаба ананар)

Алта уонча сыллаабыта оторой-моторой оҕолор Сырдык санаа, диринг билии биһигэ буолбут Антоновка оскуолатыгар бары биер формалаах Пиэрибэй кылаас борузун симиктик атыллаан Паарталарга иккилии буолан кэчигири олобуппунт.

Учууталбыт эр-биер кэричи көрөттөөн Фамилиябылынан ынгыраын өйдөөбөккө Туора-маара олоотоннуу буоларбыт. Онтубут быһыыгар билэр боппуруослутугар Чобуо хааммытын киллэрэн турулуус-ириис көрөммүт Чобуоххайан чаачыгыраан ыларбыт.

"А" буукубаттан тиһэн, "биер" ахсаантан

Буукубаны кыпта доҕордоһон, ахсааны кытта бодоруһан

Билии сырдык аартыгын сыһаа-бааһа баһылаан Кылаастан кылааны кэксэлэчи дабайан Сити-хотуу аттестатын ыламмыт Олох киһи аартыгар үктэнэрибитигэр Бастакы олугу кичэллээхтик уурбут Маннайгы учууталбыт номоҕон дьүһүнэ Өйбүтүттэн сүлүттүһү

сүрэхпитигэр-быарбытыгар Умнулубаттымы сөптүт Сырдыкка-кэрэбэ сирдээччи Учуутал үтүө мөссүөнэ буолангыт.

Валерий ИЛЛАРИОНОВ.

— Алтынны 1-10 к. — Аҕам саастаахтар декадалара —

Алтынны 1-10 күннэригэр улууска Аҕам саастаах дьонго анаммыт декада биллэриллэн ытыгылла турар. Бу бэлиэ түгэнгэ анаммыт оҕолор суруйууларын бэчээттибит.

Эбэ — олус сылаас, күндү киһи

Эбэ дьээн олус сылаас, күндү киһи. Мин дьээн кэргэммэр оҕолор бары эбэлэрибин олус таптыбыт. Сылаас сыһаннаахпыт, сыллы-сыллата сылдьабыт.

Эбэбит Лилия Васильевна иккис ийэбит курдук. Дьэбэтигэр "Эбэ ханна баарый?" диэнтэн күммүт саҕаланар. Сарсыарда сыллаан, сылаас уу иһэрдэн, имэрийэн туруорар. Аан дойдуга туох үчүгэй биолбутун, саха оҕолоро ханна тийэн тугу ситиспиттэрин кэпсиир. Кини кинигэни, хаһыаты кыбына сылдьар. Хаһан соло булан ааҕарын олус сөбөбүн. Аан дойдуга, Саха сирин сонуннарын эбэбит дьоммор олус интэриһинэйдик кэпсиир. Тустуунан дьарыгыра бырааттарбар саха тустууктара туох ситиһилэммиттэрин, спорка сыһаннааҕы билэр-көрөр. Эһиги эмиэ үчүгэйи батыһын, үтүктүн диэн такайар.

Эбэ ас астыыр, таҥаспытын бэрийэр, ынах ыыр, тарбыйахтарын аһатар, ууларат. Хайаан да кини итин, үтүттээх чэй кутан биэрдэбин эрэ күнүг табыллар курдук. Кини ийэбитин көрөн улаатыннарбыт, билгин биһигини көрсөр. Бырааттарым бараары-кэлээри гыннахтарына таҥастарын, насыларын эбэ булан бэрэр. Ыларыйдахпытна эбэбит эмиэ, от эмп иһэрдэр, массаастыыр.

Эбэбит барыбытыгар сахалыы аат биэрбитэ. Сахалыы сангарарга, толкуйдуурга, туттарга үөрэтэр. Бэйэтэ олус мындыр, түргэн туттуулаах, эппитин онгоруу иһэр. Оҕолор сайын оттуубут, сир астыбыт, массыына-матасыыкыл ытыабыт. Кыра быраатым "Эбэм олус үчүгэй, соробор мөхпөт, кэмпиэт биэрэр" диэн сыаналыыр.

Алтынны 1 күнүттэн Аҕам саастаахтар күннэрин декадата саҕаланар. Бу күнгэ анаан сүрүн дьоруойунаан Ньурба Дьаарханьттан төрүттээх, СӨ үлэ бэтэрээнэ, социальной сулууспа туйгуна, Р.И.Фёдоров аатынан "Үтүө санаа" бэлиэ хаһаайына Сektяева Ангелина Платоновна буолар.

Ангелина Платоновна 1991-2003 сылларга социальной харалта эйгэтигэр сынныланна тахсыар диэри үлэлээн кэлбитэ. Кини оччотооҕу кэми манньк ахтар:

- Ньурба аан баастан социальной сулууспа тэрриллэригэр Сэбиэскэй Сойуус урусхалланан уларыы-тэлэрийи кэмэ этэ. Биһиги оройуон тэррилтэлээх буоламмыт, уустук кэмнэри кыһалҕата суох туорабыппыт диэтэхпинэ сыспатым буолуо. Ол сағана өрүс үрдүгэр Ньурбатааҕы УПО-ба, ОДьКХ тэррилтэтигэр иккилии ыскылааттаах этилэр. Ыскылааттар аһынан-таҥаһынан толору хааччыллан турбуттара. Ыскылааттарбыт кыһыннары-сайыннары оттуллубат этилэр, бородуктаны маҕаһынна курдук ыйааһынна ыйаан биэрэр эмит, оробуочай миэстэтэ көрдүлүбүт буолан, барытыгар бэйэм сылдьарым. Мин үлэлиирим сағана бэйэлэрин дьыалаларыгар бэриниллээх Роман Иванович Фёдоров, Илья Гаврильевич Тоголлахов, Альбина Романовна Семёнова курдук дьынгээх дьон туһугар кыһанар, үлэлэригэр бэриниллээх дьон үлэлииллэри. 90-с уустук кэмнэргэ Саха сиригэр биһиги эрэ оройуон нэһилиэнньэ кыаммат-түгэммит олохтоохторугар буор босхо бородуктанан хааччылаар, атын оройуоннар чэпчэки собуустук атыллыыр маҕаһын астыбыттара. Атын оройуонтан командировкаҕа кэлбиттэр биһигиттэн уопут атастаһан, "бэркэ да дьаһаммыт эбиккит", - диэн сөбүн бараллара. Бу барыта Роман Иванович Фёдоров инникин өтө көрөн, кини толкуйунан, үтүөтүн тэрлибитэ. Ол сағана бары биригэ сомоҕолоһон үлэлиир этибит. Оччолорго араас таһаҕас кэлэрэ. Биридэ Роман Иванович кэпсэтэн, саҕа дьыл бырааһынньыгар, 31-кэ хас да бырысыаптаах КАМАЗ кэлэн сүөккэнэн, дьонго түнгэтэн саҕа дьыл буолуон аҕыйах чаас иннигэр дьэбэр нэһилэ бүтэн кэлэн, сылайан утуян хаалбыппын өйдүүбүн. Кэргэним оскуолаҕа үөрэнэр кыһынаан астарын астаан, остуолу бэлэмнээн, туруоран саҕа дьыл бырааһынньыгын көрсөн турардаахпыт.

Ангелина Платоновна Николай Прокопьевичтин ыал буолан, олохторун холбоон 48 сыл олонор кэллилэр. Уоллаах кыыс оҕолоохтор. Уоллара ыал буолан атын улууска олохсуйан олонор, кыыс тө-

оҕолор Полина Васильевна диэн эбэлээхпит. Кини Күндээдэ орто оскуолатыгар алын кылаас учууталынан үлэлиир. Барыбыт үөрэхпитигэр олус кыһаллар, дьону кытары хайдах алтыһарга, кэпсэтэргэ үөрэппит эбэм. Эбэм олус кыраһаабай, наһаа үчүгэйдик тутта-хапта, таҥна сылдьар. Миһигин кыыс оҕо буолан бэйэни көрүнэргэ, маанытык таҥнарга үөрэппитэ. Эбэбинин чып кистэлэннэрбин үлэстэбин, эбэм хайаан да истэр, хаһан да мөхпөт, сүбэлиир. Кизэн сиргэ сылдьар киһи сайдар диир. Тэбис-тэнгэ барсан-кэлсэн биһигини сайыннарар, билии ыларбытыгар кыһаллар. Ол курдук, быйыл Сочи куоракка Бүтүн Арасыйытааҕы научнай-практической конференцияҕа бырааппын кытары эбэлээх буолан баран, ситиһиллэнэн, кыһан-хотон кэлибит. Эбэбэр күүскэ да күүскэ махтанабын.

Эбэм олус истин дьүөгэлэрдээх. Наар дьонго көмөлөһүн, үтүөнү эрэ онгоруу диэн үөрэтэр.

Эбэм аһылыга олус-олус минньигэс - бэрэски, ушко, пицца, булочка, бөрүөк. Эбэбин үтүктэн мин эмиз ылыбын. Кини сыанаттан түспэт күүстээх ырыаһыт. Оҕо эрдэхпиттэн эбэм ылыбырын истэбин олус сөбүлүүбүн.

Эбэлэрим куруук доруобай, үөрэ-көтө сырыттыннар. Онтон биһиги кинилэр баҕа санааларын толорон иһиэхпит.

Дайаана ВАСИЛЬЕВА,
Ньурбатааҕы техлицей 9 "б" кылаас.

Бабушка - пример для подражания в моей жизни

Для каждого человека есть собственные родственные связи и они бесценны. Эти люди любят, понимают, помогают в трудную минуту, делятся опытом. Среди таких людей особое место занимает моя бабушка. Являясь представителем самого старшего поколения нашей семьи, она служит примером для подражания в моей жизни. Она

очень приятная, трудолюбивая, подвижная женщина с богатой речью. Не зря люди со стороны тянутся к ней.

Мою бабушку зовут Плотникова Надежда Иннокентьевна. Моя бабушка-удивительный человек. Несмотря на свои годы, она энергична и неутомима, без работы не сидит ни минуты. Любимое занятие бабушки - общественная деятельность. Даже когда бабушка с кем-то строго разговаривает, ее глаза искрятся добротой. Она ими словно улыбается. Но самое удивительное в бабушке - ее душа. Она старше меня на несколько десятков лет, но иногда мне кажется, что она гораздо моложе.

Бабушка моя с раннего детства учила меня поступать правильно, чтобы люди всегда отзывались обо мне добрым словом. С тех пор я знаю, что нужно быть вежливым и приходить на помощь людям, нужно быть другом каждому человеку. Желаю своей бабушке Надежде Иннокентьевне крепкого здоровья и долголетия! Я люблю тебя, бабушка!

P.S. Пусть у каждого ребенка на свете будет такая удивительная бабушка!

Аян НИКОЛАЕВ,
г. Якутск

Бабушки и дедушки полностью отдали себя ради нашей жизни

Бабушка и дедушка. Такие теплые и родные слова. Бабушки у нас ассоциируются с уютом, вкусной едой и такой безграничной любовью. Они всегда волнуются о нас, скучают без нас. Дедушки такие мудрые и всезнающие. Несмотря на свой возраст, они все равно могут покать на спине, всегда приносят что-нибудь вкусное специально для нас, чинят поломанные игрушки. В общем, наши и дедушки и бабушки являются нашей второй семьей. Как думаете, с кем на знакомят родители в пер-

вые дни нашей жизни? Верно, с дедушкой и бабушкой. Они помогают нашим неопытным родителям, поддерживают, болеют за нас.

Жизнь никогда не бывает легкой. И когда наступают тяжелые времена, мы нуждаемся в помощи. Бежим к самым близким людям. Наши старшие родители всегда примут нас, выпустят в дом, выслушают, накормят, утешат.

У них есть свой жизненный опыт, которым они готовы поделиться с нами. Но порой, мы быстро вырастаем, становимся независимыми и больше не нуждаемся в былой поддержке. Забываем о них. Да, этому можно найти своеобразное оправдание - своя взрослая жизнь, свои дети, свое будущее. Но ведь так нельзя! Бабушки и дедушки полностью отдали себя ради нашей жизни. Мы должны хотя бы вспоминать о них с улыбкой на лице и теплым чувством в груди. Ведь время не щадит никого. Когда придет их время, они все равно останутся с нами, в счастливых воспоминаниях и нежным чувством в сердце. Любите и будьте любимыми! Позвоните бабушкам и дедушкам!

СПИРИДОНОВА Валентина,
ученица 10 класса Убянской СОШ.

Мы все обожаем нашу бабушку

Мою бабушку зовут Корнилова Анна Герасимовна. Вся жизнь бабушка работала дояркой, а сейчас находится на заслуженном отдыхе.

Моя бабушка очень богатая - у нее семь внуков и одна правнучка. Сколько заботы и доброты в нашей бабушке! Всегда расскажет, поддержит, подскажет. Это все от огромной любви в ее огромном сердце. А как наша бабушка вкусно готовит! Никто не может соревноваться с ней. Мы все обожаем нашу бабушку Анну Герасимовну и желаем ей крепкого здоровья и крепких лет жизни!

ГЕРАСИМОВА Алина,
ученица 6 класса Кюндядинской СОШ.

Үтүө санаалаах дьону кытары үлэлээбиппинэн кизэн туттабын

рөөбүт дойдутугар Ньурба алуустааҕы социальной харалта управлениетыгар испи-сэлиһинэн үлэлиир. Үс сиэннээхтэр: улахан уол сиэн Ньурбатааҕы техническэй ХИФУ английскай-китайскай факультетыгар үөрэнэр. Кыыс сиэннэрэ лиссийгэ 11-с кылааска үөрэнэр, кыра кыыс Ньурбатааҕы 3 №-дээх оскуолаҕа 3-с кылааска үөрэнэр.

- Кэргэним Николай Прокопьевич Ньурба бөһүөлгэр оройуоннааҕы Кини балыһаҕа буаалтырыннан, кылаабынай буаалтыр солбуйааччытынан, кылаабынайдаан сылдьыбыта. Кэлиһэлэрэ Николай Прокопьевичка убаастабыллаахтык сыһаннаһаллар. Кэргэним, аҕабыт биһиги дьээн кэргэн эрэллээх эркин, туллар туттааҕа буолар.

Иккиэн сынныланна тахсан, оҕолорбут тус олохторун онгостоллоругар, оннуларын-тойдорун булалларыгар мэдүй сүбэ-ама, өйбүл-тирэх буолан олонорбут.

Обуруотунан дьарыктанабыт, сааскытан саҕалаан үнэрийилэри көрүү-истии үлгэ саҕаланар. Барытыгар иккиэн тэнгэ сылдьабыт. Айылҕа сылдьарытын туохтааҕар да ордоробут. Сир астыырга, балык-

тыырга оҕолорбутун, кэлин сиэннэрибин илдьэ сылдьабыт.

Аныгы суотабай сибээс, компьютер үйэтигэр үөрэнэн, баастан дьүөгэлэрбит, кэлин дьоммут туһунан видеоклипти устат буолбуппут. Үргүлдү умсугуйан төрөбүт дойдум Дьаарханым туһунан, бэтэрээннэрин, оскуолаҕа үөрэммиттэри, оччотоо-бу ыччаттарга, ийэлэргэ, аҕаларга аналлаах барыта 20-тэн тахса видеоклиби онгоруу Дьаарханым дьаһалтатыгар бэлэхтэбим. Идеята миэнэ, музыкатыгар А.Дмитриев-Таммах ырыаларыгар онгоробун сөбүлүүбүн, техническэй өттүн кэргэммэр онгортубун. Холбоон син элбээтэ. "Дьаархан-1640", социальной сулууспа үлэһиттиригэр аналлаах "Ветераны", инстаграм страницалардаахпын. Онно 3000 кэрингэ матырыяал баар, 600 сурутааччылардаахпын. Нэһилиэгим олохтоохторо уонна атын сиргэ олонор бири дойдудаахтарбыт дойдубут сонунун көрө-билэ, истэ ололорлор, - диэн кэпсээтэ.

- Аҕам саастаах ыал буоларгыт быһыытынан эдэр дьээн кэргэннэргэ тугу сүбэлиэ этигитий? - диэн ыйытыбар, Ангелина Платоновна эдэрдэргэ анаан бэйэтин санаатын үлэһиннэ:

- Саҕа олохторун холбоон, ыал буолан тэринэр эдэр дьонно бастаан тыл-тылга кириспит буолуула баар буолар. Ол сүрүн биричинэтинэн тус-туһунан дьээн

кэргэнгэ итиллэн улааппыт, тус-тупса санаалаах дьонно биригэ буоларга бэйэ-бэйэлэрин кытары өйдөһөн кириһини ааһахтарын наада. Олох ыарахан кэмигэр хайаан да өйүүр доборун саннын билиэхтээххин, оччо эрэ барыта этэнгэ буолар, - диэн эппиэттээтэ.

- Хас биридии киһиэхэ чөл олох хайаан да наада. Олохтун тухары куһаҕаны чугаһаппат буола сатыыбын. Батсаап ситимигэр арааһы суруйалларын бастаан сэргээн ааҕар этибит, билгин үксүн сырдыгы хараардан, харатын сырдатан арааһы суруйар буоланнар кэлин аахпат буоллубут, ол оннугар кинигэ, хаһыат ааҕарытын ордоробут, - диэн бүтүнүгү дьоруойум түмүктээтэ.

Ангелина Платоновна, Николай Прокопьевич оҕолоргут, сиэннэригит, чугас дьонгут таптаалларыгар биһигэ, истиниһирэх сыһаннарыгар, өйбүллэригэр уйдаран өссө да уһун үйэлэниг. Кырдыы кыттыспатын, ыарыы ыалласпатын, эһиги дьээн кэргэнгэ дьол-соргу тосхойдун!

Антонина СЕМЁНОВА.

Былыт саппыт былыргытын быһынын сэгэтэн көр-дөххө, туман буолан, сник курдук инген сүппүт, үс саха үөскүүр, түөрт саха төрүүр кэммин нөнгү өттүгэр, Тыгын кэмигэр, үнүү, батас үөһүттэн сыһа туттарбыт эр бэртээр Энгисэли хочотун Хангалас сириттэн көһөн дуу, куотан дуу кэлэн, Манган Хайа кылбайан көстөр, Марха эбэ ханас кытылыгар олохсуйан, маннаабы Эбэлэр ууларын иһэн, булгарын бултаан, оҕо-уруу төрөтөн, сылгы-сүөһү иитэн, дьон-сэргэ төрүттэрэ буолбуттарын көрүөххэ-истиэххэ сөп эбитэ буолуо.

Ол түн былыргы кэми хоһуйан суруйуохха диэтэххэ, мээһэ киһи ылсыбат суола.

Ыксал ыктабына үнүү-батас күүһүнэн быһаарсар, чүпчүрбэн онобос олох төрдүн быһа көтөн ааһар былыдыаһыктаах быһык кэмнэри, ааспыт араллааннаах үйэлэр айдааннаах түгэннэрин былыр оннук этэ дьон биер этиинэн бигэргэтэн кэбиһиэххэ сөп.

Чоргул Тиэргэн, Түлүөн Ойуун, Бөбө Бөрө Тыгынныын тапсыбакка, бэйэлэрин аҕа уустарын илдэ кэлэн, олохтоох эбэн-килэрдийн, көнө кэтэхтэрдийн, тигиллээх сирэйдээхтэрдийн, туматтардыын ыаллы олорон, аймаҕыраһан, үс саханы күөстээн, түөрт саханы төлкөлөөн олохсуйбуттара үһүйээн буолан, көлүөттөн көлүөнэбэ бэрлилэн иһэр.

Онтон ыла Маалыкай сирэ барахсанна, булда-аһа элбэбэ, айылҕата кэрэтэ курдары тардан, дьон-сэргэ бөбө олохсуйан, баччаанна диэри кэллэхтэрэ.

Маалыкай элиэннэтэ - Бордон нэһилигин киинэ.

Урут Сибэтиэй Иннокентий аатынан танара дьэиэтэ баар эбит. Былыр элиэннэ киинигэр Поповтар, Габышевтар, Седалишевтар, Келле-Пеллелэр дьон уо.д.а. нуучча, еврей ыаллар олохтооттар.

Ньурбаттан Маалыкайга өрүһүнэн бардахына Аппаҕа кэлэн тохтуугун.

Салгын аалынан бирилэтэн көтөн кэллэххинэ Кыраадаба түһэбин. Эбэтэр Бордон нэһилиэгэр кэлибит дьон буолар.

Массынанан айааннааххына Солооһуннаабынан, Кыталыктаах айабынан бөһүөлөккэ барабын.

Хатыыттан кэллэххинэ Ураһалаабынан кириэбин.

"Ураһалаах көһүннэ!" - диэтэххэ, билбэт дьон: "Оттон Маалыкай хаһан кэлэр?" - диэхтэрин сөп.

Ураһалаах - бөһүөлөк арҕа түбэтэ.

Аппалар - былыр үөһэттэн, ол

аата Энгээрдэктэн, Улахан Күөлтэн, Маайтан, Уус Күөлүттэн о.д.а. кирибит ыаллар олохсуйбут түөлбөлэрэ. Нэһилиэкпит бэрт үгүс устуорт маастарыттан аңаара - кинилэртэн төрүттээхтэр. Кыанар-хотунар, чулуу дьон. Андреевтар, Михайловтар, Кириллиннар, Ефимовтар, Тыаһытаптар, Ивановтар (Махатыровтар) о.д.а.

Өрүс үрдүн Ленин диитит. Саамай талааннаах, айар-тутар, ыллыыр-үңкүүлүүр дьоммут. Ырыа Гуоса, Лууксун Балыарый, Өстүөпэ Бысыкатов о.д.а. курдук ырыа, муусука эйгэтигэр биллибит дьон, Бөккөс Сэмэн, Өндүрэй Кириллин курдук соморуодак, норуоттан тахсыбыт бэйиэттэр тахсыбыт сирдэрэ.

Эбэ Түөлбэтэ - эдэр дьон таптаан олохсуйар кырдала. Урут паарка, ыһахтыгыр сир этэ.

Сыантыр - кулууп, оскуола, муусой, муусука кыһата, дыһалта, дыссаат, лаппылар о.д.а.

нигэр сылдыааччылар Билбэт дьонго кэпсээтэххэ, "Ама дуу?" диэн дыкитиргии истээччилэр. Тыатаабы хаста да быһа охсон ааспыта. Нефтебазанан, Өкөнһөйүнэн, саас тыатаабы сылдыарын көрөн, куоппуг дьон: "Кугас борооску сылдыар диэбиппит, атын күтүр эбит", - дэһээччилэр.

Биер дьыл бөһүөлөк ортогунан кыыл табалар ааспыттара. Куобахтар урукку кэмгэ ононманан курдат аһаллара. Саһыл барахсан адыс олохтоох курдук санаммыт, быһыгыта, таптаабытынан сылдыар. Суола бөһүөлөк тула мэлдьи баар буолар. Бөрө, туртас, тайах, киис, тиинг, кырынаас, солондо дьонго көстөн барбыттарын барытын ааттаахха, нэһилиэк киин бөһүөлөгэ буолбакка, түгүктэх үрэх баһа дойду курдук санаа үөскүүн сөп.

Биридэр урут Батый Аана-Анна Васильевна Ивановна Ураһалаахха үлэтигэр баран иһэн, сылгы турар

өнг сирдэр. Былыр күөллэрэ хоһуунан ситимнээхтэрэ үһү. Билигин ол хоһуулары бата хатыннар сэлэли үүнэн тураллар. Тарын Үрэх эмис мундулаах, күөнөхтээх, лэһигирэс соболоох. Сааһын бу эргин куһа-хаһа, омунаатаахха, көтөр баһаарын курдук. Мантан Мондоку, Тойон Уйалаах чугас сыталлар.

Бу - киһи кутун-сүрүн тутар, булчукка булда, отонньукка сирин аһа, балыксыкка балыгын баайа, киһи курдары тартарар сирэ буоллаҕа. Манна өрбөлүүсүһү өрүөлэ Степан Васильев төрөөбүтэ.

ЯЦИК бэрэссэдээтэлэ Михаил Мегежекскэй - Маалыкай дьонун ыччата этэ.

Айда - нэһилиэк саамай биллэр сайылыгы.

Балачча элбэх дьон олорон, оҕо-уруу төрөтөн, сылгы-сүөһү иитэ сылдыбыт дойдута буоллаҕа эбээт.

- Редакция почтата -

Мааны дойдум Маалыкай

тэрилтэлэр баар бөһүөлөк киинэ.

Суол Айаҕа - Малдыбаартан кэлэр суол эргин учаастак. Урут "Сельхозхимия" дэнэрэ. Үйэ аңара анараа өттүгэр сыбаалка сыппыта билигин ыраастанан, айылҕа чөлүгөр түһэн, букатын биллибэт, бөһүөлөккэ кириэр тэргэн аартык.

Маны таһынан, Пилорама, Ойбон Көлүө, Тиэхээн Буолата, Ойуунскай, Гараж, Носпуо, Пуоста, Күңкүй уо.д.а. түөлбөлөр бары туһунан уратылаахтар.

Кыһынын Маалыкайга тымныы. -45-50°С сорох сыл ыйы ыйдаан турар. Бары-барыта хам тонор курдук буолар. Сэри саҕана -64°С буола сылдыбытын, сайынын уот кураан сатыылаан от, бурдук хатан хаалбытын туһунан кырдыаҕастар кэпсээччилэр.

Сайынын биһиги дойдубут куйааһа, сүрдээх, хата, ол сөтүөлүүргэ абыраллаах.

Куорбакыга - Маалыкай мааны холуһатыгар - элбэх уулаах дьыл өрүс уута тахсан, күөллэрин ууларын сайыбыр. Манна саас, күһүн кус арааһа мустан дьон-сэргэ таптаан кустуур.

Бөһүөлөккэ бэйитигэр Кыра Эбэ, Улахан Эбэ, Нуучча Сибит, Заправка Күөлэ, Күргэлээх, Ойбон Көлүө, Уратылаах Күөлэ дьон обургу күөллэр бааллар.

Бөһүөлөккэ арыт араас кыыллар кириэн, дьон-сэргэ кэпсээ-

диэн "һаттаабыта", лөкөй тайах буолан соһутан турар.

Күһүнүн обурот быһынан, Улахан Эбэ аттыгар олорон ыаллар буолаларыгар, көбөн оҕолорун батыһыннаран баран хаама сылдыарын кыра оҕолор таба көрөннөр, батыһан туораахтанааччылар.

Бөһүөлөк кытыгытынаабы ууларга күһүнүн көппүт кус оҕолор мусталлар.

Урут Улахан Эбэбэ дьон күһүн кустуур этэ.

Сэлиэннэ кытыгытыттан саҕалаан, хаптаҕас, отон, моонһоҕон, дьэдьэн, сугун, дьөлүһүн, тэллэй дэлэйдик үүнэр.

Маалыкай айылҕата - аһара кэрэ сир. Ол онно мөккүөр адыс суох. Тулата быһа суох талах, үөт, хатын, тиит, бэс, харыйа, си-бэки арааһа, дьэдьэн ситтэбин сыттыын дыргыл. Билигин чугастаабы тыаҕа бузина элбэхтик үүнэр буолбут.

Күөх симэтин кэтэн, айылҕа барахсан ситэн-хотон турдагына аһара кэрэ.

Интерэһинэйэ дьон, киһи дойдуттан тэйдэбинэ, төрөөбүт түөлбөтүн кэрэтин толору өйдүүр, наар ахтар эбит.

Бээкимдэ, Муостаах, Хонтохо - Бордон нэһилиэтин адыс ураты сирдэрэ, былыр балайда элбэх киһи түөлбөлөөн олохтоот. Тарын Үрэх тардыгыгар турар буолан,

Ленин, Октябрь Революциятын уордыаннарын кавалердара Николай Иванович Прокопьев манна төрөөбүтэ.

Билигин Айда энгэр сирдэр иччитэхсийэн, өтөхтөрө оһон, сэмэлийэн, сүтэн эрдэллэр. Күөллэрэ обургу соҕустар. Бэрэ, Мэгдэбэк күөллэрэ - киһи астынан, сөбө көрөр эбэлэрэ. Алар, Уус Күөлэ, Таала - мааны да сирдэр буоллаҕа.

Эбэлэрин хоннохторун быһыгар бигэнэн, саһан сытар өтөхтөрө элбэх ыал олорон, үрүңхара түүлээби үрүлүтэн, иитэн кэллэхтэрэ. Улуу кырдыаҕастар төлкө бөбөнү түстээбит, көрүү бөбөнү көрүүлэммит, Тунах Ыһах ыһылыбыт улуу, мааны, киһи мээһэ ааттарын да ааттаабат Эбэлэрэ буоллаҕа. Ол да иһин буоллаҕа, баччаанна диэри дьон кутун курдары тардан, айан-сылы баччаанна диэри баар буоллаҕа.

Булчут дьон сөбүлээн сылдыар дойдута. Сааһын, күһүнүн сааһыт бөбө быһа охсон аһар. Булт диэтэххэ улахан да булт, кустуу диэтэххэ куст, балык диэтэххэ балык, Баай Барылаах барытыттан ирээттиир, бэрсэр сирэ.

Бу эргинтэн төрүттээх дьон, атын түөлбэ сир дьонугар-сэргэтигэр тэһнээтэххэ, атытара хараха быраҕыллар. Көнөлөрө, эттэрэ-сииннэрэ ситэритэ, будьур-

хай баттахтарын быһынан арылыччы көрбүт харахтара, хойуу, хара хаастара тутта хараха быраҕыллар. Уопсайынан, Маалыкай дьонно, бары да олус маанылар. Дэлэбэ да, мантан төрүттээх хас да кыыс өрөспүүбүлүкэбэ Кэрэ Куо күрүбэр бастыа дуо?

Билигин да айдалар, уус-күөллэр, бэрэлэр, мэнгэдьэктэр сылдыаннара биһиги төрүттэрибит айдалар диэн киэн тутта этэллэрин киһи сэргийэ, хайгыы эрэ истэр.

Алар сирэ-уота Маалыкай атын түөлбэ сирдэригэр адыс ураты дойду. Былыр-былыргыттан киһи бөбө сөбүлээн, бултаан-балыктаан, сыспай сизлээби сырырбатан, хороҕор муостаагы холбоон, от оттоон, мас мастаан, унаар буруу унаарытан, оҕо-уруу төрөтөн, ийэ-аҕа уһун тэниппит сирдэрэ. Билигин даҕаны Сыырдаах, Алар, Үөнчээк эбэлэр хоннохторугар, холуһаларыгар сайынын отчут дьон мустан, сир-дойду иччитин Аан Алахчыны үөрдөллөр.

Былыргы кырдыаҕастар баалара буоллар: "Дойдубут эстибэтэ, өтөхтүт төһүгүстээх, сурпук кэриэстээх эбит", - диэн долгуһа көрүөхтэрэ, сэрэнэн, халын чэрдээх ытыстарынан харахтарын уугун туора соттон кэбиһиэ этилэр, бука. Аларга саас-күһүн көтөр кынаттаах биһэ быһа охсон аһар буолан, сааһыттар бэркэ сөбүлээн кустуур сирдэрэ. Аны Тэрэкээнинэн сүүрдэр үрэххэ, күөллөрүк балык көбөн, киһини чүңкүппат эбэлэрдээх буоллаҕа.

Сорох саас уолаттар балайда бултуһан, үөрэ-көтө дьонноругар-сэргэлэригэр тылбылар кынаттаах кэһиһилэнэн, туһунан үөрүү буолар.

Күһүңгү куст таппыт кэмигэр сөбүмэр элбэх буолан мустан, өрөөн, сынһанан аһар сирдэрэ. Күөл үрдэ хара тордох курдук хараарынаас элбэх куст, куоҕас, хаас түһэн аһар.

Улгукта эбэ улуу сыһыта биер оннук, Алар курдук, эмиз олус кэрэ сир. Мунха кэмигэр, сэтинни саһатыгар, дьон-сэргэ мустан, лэһигирэспит, кытархай, киһи астына көрөр соболорун үллэстэн, үөрүү-көтүү бөбө буолан тарбаһаллар, Күөл иччитэ Сыраанда Күлүк үтүө хараһынан көрбүтүн санаан кэлэ-кэлэ кэрэ кэпсээн онгостоллор.

Булда-аһа дэлэйинэн Улгукта барахсан дьон сэргэ сөбүлээн олохсуйбут сирэ этэ.

Кылгастык Маалыкайым барахсан туһунан итинник ахтан-санаан ылабын.

Кирилл АРЖАКОВ - Алар Кириискэ. 25.01.2012 с.

Балаһан ыйын 30 к. улуус биер улахан нэһилиэгэр - Маалыкайга бэлиэ түгэн буолла. Хапытаалынай өрөмүөн кэнниттэн Михаил Мегежекскэй аатынан орто оскуола спортивнай саалата тупсарыллан оҕоһулан, бырааһынныкты сиздэрэйдик киэргэттиллэн көрүстэ. Бу үлэни толорооччунан бэдэрээтчит - "ИВА-Строй" тутуу хампааньыта ХЭТ буолла. Спорт саала өрөмүөнэ "Үөрэхтээһин" национальнай бырайыак иһинэн "Хас биридди оҕо ситиһиниэ" федеральнай бырайыак чэрчитинэн үбүлэнэ. Бу иһинэ оскуола бэйэтин күһүнүн дизайнын тупсарыга, оҕолорго тупсабай, кэрэ көстүүлээх үөрэх эйгэтин тэрийиигэ элбэх үлэни ыһпыта.

Үөрүүлээх тэрээһин бочуоттаах ыалдыттарынан нэһилиэк баһылыга Леонид Ушканов, ИСУ салайааччыта-улуус баһылыгын тутууга солбуйааччыта Макара Семенов, үөрэх управлениетын салайааччытын солбуйааччыта Данил Федоров, "ИВА-Строй" ХЭТ гендириэктэрин солбуйааччыта Егор Трофимов, урбаанньыт уонна дизайнер-худуоһунньук Юлия Иванова буоллулар.

Кэлбит ыалдыттар уонна оскуола дириэктэрин э.т., иитэр үлэбэ дириэктэрин солбуйааччы Анастасия Григорьева истин тылардаах эбэрдэ тыллары эттилэр. "ИВА-Строй" ХЭТ салайааччыла-

- "Үөрэхтээһин" нацпроект - Маалыкай оскуолатын саһардымлыбыт спорт-саалата аһылына

ра Василий Ильиновка уонна Егор Трофимовка, Юлия Иванова аадырыстаммыт улуус баһылыгын Махтал суруктара, оскуола социальнай партнердарыгар Маалыкай оскуолатын Махтал суруктара туттарылына. Улуустаагы үөрэх управлениетыттан Маалыкай оскуолатыгар "беговой дорожка" бэлэх туттарылына. "ИВА-Строй" ХЭТ оскуола музыкальнай аппаратураны бэлэх уонна. Харда махтал тылы спорт саала хаһаайката, физкултуура учууталларын метод-холбоһугун

салайааччыта Галина Платонова эттэ. Үөрүүлээх быһыгы-майгыга аалай лиценэ быһылына. Тэрээһини эбэрдэ нүөмэрдэр киэргэттилэр.

Оскуола үөрэнээччилэрэ спорт саала саһардыллан оҕоһулан манна дьарыктанарга бэртээхэй усулуобуйа тэриллибитин бэлиэтээтилэр, кинилэр туттааччыларга уонна бу үлэбэ бары сыһаннаах дьонго истин махталларын тиэрдэллэр.

Геннадий АНТОНОВ.

С 4 по 14 октября

ДЕКАДА ЛЬГОТНОЙ ПОДПИСКИ

На I полугодие 2022 г

Цены на льготную подписку газеты "Нурба"

Индекс	Наименование издания	Месяцы	Цена подп. на дом	Цена подп. на а/я
ПИ988-3	«Нурба»	1	98.32	93.95
		6	589.92	
ПИ988-К	«Нурба»	1	89.47	85.98
		6	536.82	
3	2 зона			
К	2 зона ветеранам			

– Стопкоронавирус –

В Якутии усилены меры по противодействию распространению новой коронавирусной инфекции

Режим повышенной готовности продлён до 31 октября включительно. Соответствующий указ глава Якутии Айсен Николаев подписал 30 сентября.

Согласно новому указу, на территории Якутии запрещается проведение досуговых, развлекательных, зрелищных, культурных, физкультурных,

спортивных, просветительских, рекламных и иных мероприятий, а также оказание соответствующих услуг, в том числе в парках культуры и отдыха, торгово-развлекательных центрах, на аттракционах и иных местах массового посещения граждан.

В организациях, которые не вошли в перечень сфер деятельности, рекомендуется перевес-

ти не менее 50 процентов общего числа работников на дистанционную форму работы.

Всем работодателям рекомендуется переводить беременных женщин без учёта срока беременности на дистанционный режим исполнения трудовых обязанностей.

Из Интернета.

Информация об эпидемиологической ситуации в районе на 06.10.2021 г. (утро).

За прошедшие сутки выявлено новых случаев заболевания коронавирусной инфекцией - 28, в том числе 5 детей: г.Нюрба - 12 (в т.ч. детей-2), с.Нюрбачан - 2, с.Кюндяда - 1, с.Чукар - 5 (в т.ч. детей - 2), с.Дикимдя - 1, с. Хатын-Сысы - 1, с. Жархан - 1, с. Ынахсыт - 1, с. Антоновка - 1 ребенок, с. Малыкай - 1, с. Маар - 1, из др. района - 1, Нюрбачан - 2.

Выздоровели за прошедшие выходные 51 человек, в т.ч. 21 детей.

В настоящее время всего в районе продолжают лечение 316 пациентов:

- В Нюрбинском районе - 304 пациента: из них на амбулаторном лечении - 220 (из них 42 детей), на стационарном лечении - 84 пациента:
- в Мирнинской ЦРБ - 8,
- ЯРКБ г. Якутска - 4,
г.Нюрба (Мирный, Якутск) - 133;
с.Антоновка - 31;

с.Нюрбачан - 29;
с.Дикимдя - 2;
с.Сюля - 1;
с.Кюндяда - 8;
с.Чапанда - 2;
с.Жархан - 14;
с.Хатын-Сысы - 19;
с.Акана - 12;
с.Киров - 4;
с.Сайылык - 6;
с.Маар - 3;
с.Ынахсыт - 8;
с.Егольжа - 19;
с.Чукар - 23;
с.Малыкай - 2;
Из др.районов - 2.

В 2021 году летальных исходов в стационарах инфекционных - 40, из них в стационаре г.Мирный - 16, в г. Якутске - 5, Нюрба - 19.

План вакцинации взрослого населения составляет 10081 человек (64% взрослого населения).

Поступило 11115 доз 1-го компонента вакцины против COVID-19 (82.1% от годового плана)

Прошли полный курс вакцинации - 7745 человек
Call-центр Нюрбинского района - 8914-234-42-31
Телефон горячей линии Нюрбинской ЦРБ 8-800-550-70-66

Уважаемые жители Нюрбинского района!

Призываем строго соблюдать все санитарно-эпидемиологические меры, режим самоизоляции гражданами старше 65 лет, с хроническими заболеваниями.

Мы должны понимать, что соблюдение санитарно-эпидемиологических требований является сейчас одним из самых эффективных способов предотвращения заболевания коронавирусной инфекцией.

Берегите себя, здоровье близких, родных, старшего поколения!

Оперативный штаб Нюрбинского района.

Сотрудники полиции Нюрбинского района вносят свой вклад в борьбу с COVID-19

Деятельность полиции всегда на виду и на слуху. Сотрудники органов внутренних дел участвуют в работе по противодействию распространению новой коронавирусной инфекции.

В период пандемии весь личный состав полностью перешел на особый режим работы. Сотрудники полиции не только находят время для профилактических бесед с людьми о необходимости самоизоляции и инструктируют их, как ориентироваться в новой для них ситуации, но и ведут контроль за соблюдением режима самоизоляции контактными лицами и находящимися на

амбулаторном лечении, также предписаний Роспотребнадзора, которые обязательны для населения в период пандемии.

На сегодняшний день за невыполнение правил поведения при введении режима повышенной готовности на территории, на которой существует угроза возникновения чрезвычайной ситуации, или в зоне чрезвычайной ситуации, за исключением случаев, предусмотренных частью 2 статьи 6.3 КоАП РФ, привлечено к ответственности более 90 граждан.

Это, в основном, "за нарушение "масочного режима".

Полиция призывает гражд-

дан добросовестно соблюдать введенные на территории республики временные ограничения и благодарит граждан, которые понимают важность таких мер и неукоснительно соблюдают их, и также рекомендации медиков.

Каждый вносит свой вклад и единен в одном - только взаимное уважение друг к другу, чуткость и дисциплина помогут предотвратить дальнейшее распространение коронавирусной инфекции.

Отдел МВД РФ по Нюрбинскому району.

– Безопасность и дорожный травматизм –

ГАИ призывает автомобилистов начать подготовку транспортных средств к зимней эксплуатации

Прежде всего сменить летние шины на зимние.

Согласно прогнозам Якутского гидрометеорологического центра, в ближайшие дни на юге, юго-востоке и в центральных районах республики ожидается мокрый снег и дождь с порывами ветра до 9-14 м/с. Температурный режим будет колебаться в дневное время от плюсовой температуры +3+8 до минусовой -10-15 ночью, в связи с чем велика вероятность обледенения отдельных участков трасс. Неблагоприятные погодные условия значительно осложняют дорожную обстановку, затрудняя движение транспортных средств. На дорогах возможно образование наката, а также налипание мокрого снега, появление снежных заносов.

В целях снижения риска возникновения ДТП автомобилистам необходимо поме-

нить летние шины на зимние, в первую очередь, водителям, осуществляющим поездки в межмуниципальном и межрегиональном сообщении. Следует скорректировать стиль управления, переходя на более плавное аккуратное вождение, без совершения резких маневров, с учетом необходимой дистанции между транспортными средствами. Необходимо выбирать такую скорость движения, чтобы в случае возникновения опасности успеть среагировать и предпринять меры вплоть до останова.

В случае вынужденной остановки, особенно на автомобильных дорогах вне населенных пунктов, водителям необходимо выставить знак аварийной остановки и надеть световозвращающие жилеты, чтобы обозначить себя на дороге.

Напомним, что одной из

наиболее действенных мер по защите водителя и пассажиров от травм при ДТП является использование ремней безопасности. Перевозить ребенка в машине следует только в детском удерживающем устройстве, пристегнутом ремнями безопасности.

При неблагоприятных погодных условиях требуется повышенная осторожность и от пешеходов. Им следует быть особенно внимательными при переходе проезжей части, потому как на скользкой дороге возрастает тормозной остановочный путь транспорта.

От соблюдения этих, на первый взгляд, элементарных рекомендаций, зачастую зависит Ваша безопасность и безопасность окружающих людей!

ОГИБДД по Нюрбинскому району.

– ГИМС сообщает –

Минтранс Якутии установил сроки окончания навигации для маломерных судов

В соответствии с приказом министерства транспорта и дорожного хозяйства Якутии от 27.09.2021 года № ОД-308, установлены сроки закрытия навигации для маломерных судов, используемых в некоммерческих целях, принадлежащих физическим и юридическим лицам на территории республики.

с 01 октября 2021 года: в Анабарском, Верхоянском, Оленекском, Усть-Янском, Эвено-Бытантайском улусах (районах);

с 04 октября 2021 года: в Абыйском, Аллаиховском, Верхнеколымском, Булунском, Среднеколымском, Нижнеколымском, Жиганском, Момском, Оймяконском улусах (районах)

с 11 октября 2021 года: в Алданском, Амгинском, Верхневилуйском, Вилюйском, Горном, Кобяйском, Ленском, Мегино-Кангаласском, Мирнинском, Намском, Нерюнгринском, Нюрбинском, Олекминском, Сунтарском, Таттинском, Томпонском, Усть-Алданском, Усть-Майском, Хангаласском, Чу-

рапчинском улусах (районах), в ГО "г. Якутск" и ГО "п. Жатай".

Вилюйское отделение Центра ГИМС ГУ МЧС России по РС (Я) напоминает, что по завершении навигационного периода необходимо провести тщательное обслуживание и консервацию маломерных судов, определить их на зимнее хранение и безопасный отстой. Подвесные лодочные моторы, оборудование, предметы снабжения консервируются в соответствии с инструкциями заводов-изготовителей. Хранение маломерных судов, заправленных ГСМ, запрещается.

В случае выхода маломерных судов на водные объекты с момента закрытия навигации судоводители будут нести административную ответственность.

Обледенение судна приводит к потере устойчивости и опрокидыванию судна.

Государственный инспектор по маломерным судам Вилюйского отделения Центра ГИМС ГУ МЧС России по РС (Я) Н.К. Жирков.

– Советы специалиста –

Эксперты Кадастровой палаты Якутии дали рекомендации по заключению договоров на недвижимость

Сегодня в России активно развивается рынок недвижимости. Граждане довольно часто совершают сделки по приобретению недвижимости, и, как следствие, существует множество рисков, которые необходимо взвесить и проанализировать. Эксперты ведомства дали несколько советов по заключению договоров купли-продажи и аренды.

Смена собственника на основании договора купли-продажи состоит из трех стадий:

1. заключение договора;
2. его исполнение, включающее в себя фактическую передачу недвижимого имущества: уплату стоимости и подписание передаточного акта;
3. государственная регистрация перехода права собственности.

Договор купли-продажи недвижимости заключается в письменной форме, который подписывается сторонами. Главными условиями договора являются предмет, цена и перечень лиц, сохраняющих право пользования продаваемым жилым помещением. Эксперты рекомендуют обратить особое внимание на вышеупомянутый перечень лиц, поскольку существуют случаи, при которых проживающие в жилом помещении (помимо собственника) сохраняют за собой право пользования жилым помещением на определенный срок. Большинство споров возникает также по причине игнорирования интересов несовершеннолетних членов семьи собственника, потому что наличие согласия органов опеки и попечительства на отчуждение жилого помещения еще не гарантирует законность сделки.

"Значение государственной регистрации прав многократно представлено в судебной практике, суть их оценки сводится к тому, что факт государственной регистрации права является обязательной составной частью правового режима недвижимости, - говорит начальник юридического отдела Кадастровой палаты по Республике Саха (Якутия) Владимир Иванов. - В свою очередь несоблюдение нотариальной формы, например, при отчуждении недвижимости, находящейся в общей долевой собственности, влечет недействительность сделки без возможности ее "исцеления". Стороны договора должны учесть и максимально ответственно подойти к оформлению своего соглашения. Этот механизм регулирования действует,

прежде всего, в интересах самих сторон".

При приобретении земельного участка следует обратить внимание на наличие или отсутствие ограничений или обременений. Если ограничения или обременения существуют, то продавец обязан их указать в договоре, поскольку в соответствии с Земельным кодексом РФ покупатель вправе требовать уменьшения покупной цены или расторжения договора купли-продажи земельного участка и возмещения причиненных ему убытков.

При аренде недвижимости эксперты рекомендуют настаивать на заключении договора, поскольку при отсутствии такого документа риск несут обе стороны (неуплата арендных платежей, порча имущества, преждевременное выселение из жилого помещения и т.д.). В целях исключения мошеннических действий, перед заключением договора аренды, будущим арендаторам необходимо удостовериться в том, что физическое или юридическое лицо, сдающее недвижимое имущество в аренду, является собственником указанного имущества. Проверить собственника можно через выписку из Единого государственного реестра недвижимости (ЕГРН), поскольку государственная регистрация права в ЕГРН является единственным доказательством существования зарегистрированного права. Выписку можно заказать на официальном сайте Росреестра или подать запрос в МФЦ.

Подготовка сделки по договору купли-продажи недвижимости требует специальных юридических знаний, с которыми не всегда удается справиться самостоятельно. В этом случае можно обратиться к сотрудникам Кадастровой палаты по Республике Саха (Якутия). Офис находится по адресу г. Якутск, ул. Ярославского, д. 37 (прием по предварительной записи).

Эксперты помогут подготовить проекты договоров купли-продажи, аренды, дарения, мены:

- между физическими лицами;
- между физическими лицами и юридическим лицом;
- между юридическими лицами или между физическими лицами и несколькими юридическими лицами.

Также доступна услуга консультации по составу пакета документов (без составления договора). Телефон: 8 (4112) 40-80-10 доб. 2235 или 2237.

